

EKONOMISK POLITIK

Makteliten – håller ställningarna

*En studie av inkomstutvecklingen
för makteliten perioden 1950–2019*

Landsorganisationen i Sverige

Detta är den tjugoförsta rapporten i LOs serie om den svenska makteliten. Rapporten redovisar maktelitens inkomstutveckling under åren 1950–2019 i relation till den genomsnittliga lönen för en industriarbetare.

Årets rapport om maktelitens inkomstutveckling är skriven av Anna Almqvist, LO-ekonom.

På omslaget:

Bunga Boonsinchai, 31 år, IF Metall,
tvätteri arbetare Textilia, Långsele

© Landsorganisationen i Sverige 2021

Omslagsfoto: Lars Forsstedt

Grafisk form: LO

Produktion och tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2021

ISBN 978-91-566-3493-2

LO 21.02 1 000

Innehåll

Sammanfattning	6
1. Den svenska maktelitens inkomster 1950–2019	9
Inledning	9
Metod	9
Maktelitens inkomster 2019	11
Utvecklingen över tid	17
2. Hur står det till med jämställdheten?	22
Kvinnor i makteliten – förändring över tid	22
Inkomstskillnader mellan män och kvinnor i makteliten	22
3. Inkomstutvecklingen för arbetsmarknadens parter	30
De fackliga representanternas inkomster	30
Arbetsgivarrepresentanternas inkomster	30
LO-ordföranden och Svenskt Näringslivs vd	32
4. Andra jämförelseinkomster	34
Jämförelse med lönen i andra yrkesgrupper	34
5. Ökande inkomstskillnader i Sverige	36
Eliten drar ifrån även mätt med andra metoder	36
Ojämlikheten ökar också generellt i inkomstfördelningen	38
De som har de lägsta inkomsterna halkar efter	39
6. Utvecklingen av inkomstskillnaderna och maktelitens inkomster under 2020	41
Arbetslösheten drabbar de redan mest utsatta	41
Utvecklingen av tillgångspriserna gynnar toppen	43
Hur har makteliten påverkats?	45
7. Datakällor och referenser	46
8. Metodbilaga: Om rapportserien, urval och metod	48
9. Tabellbilaga: Maktelitens inkomster 1950–2019	56

Tabell- och diagramförteckning

Tabeller

1.1A–C	Inkomst av tjänst samt sammanräknad inkomst för samtliga urvalsgrupper, 2019	14–16
1.2	Sammanräknad inkomst inom maktelitens huvudgrupper 1950–2019	20
2.1A–D	Antal kvinnor respektive män i makteliten, samt sammanräknad inkomst 1950–2019	26–29
4.1	Maktelitens inkomster jämfört med den genomsnittliga lönen i några olika yrken, 2019	35
8.1	Rapportserien om maktelitens inkomstutveckling	47
8.2	De elva urvalsgrupperna i maktelitenundersökningen	49
8.3	De tre huvudsakliga analysgrupperna i maktelitenundersökningen	51
9.1	Genomsnittlig årsinkomst i kronor (medelinkomst) i de elva urvalsgrupperna	57
9.2	De elva urvalsgrupperna uppdelade på kön, åren 1950–2019, antal positioner och sammanräknad inkomst i antal industriarbetarlöner	63
9.3	Makteliten samtliga positioner, inkomst av tjänst och sammanräknad inkomst 2019 i kronor	69

Diagram

1	Inkomstutvecklingen i maktelitens huvudgrupper 1950–2019 (sammanräknad inkomst)	7
1.1	Sammanräknad inkomst för maktelitens urvalsgrupper 2017–2019	12
1.2	Inkomsterna i maktelitens huvudgrupper 2019	17
1.3	Inkomstutvecklingen i maktelitens huvudgrupper 1950–2019 (sammanräknad inkomst)	18
1.4	Inkomstutvecklingen i demokratiska och byråkratiska eliten 1950–2019 (sammanräknad inkomst)	19
2.1	Andel kvinnor i maktelitens tre huvudgrupper 1950–2019	23
2.2	Sammanräknad inkomst för män och kvinnor i maktelitens huvudgrupper, 2019	23
2.3	Sammanräknad inkomst för män och kvinnor i maktelitens urvalsgrupper, 2019	24
2.4	Inkomstutvecklingen i makteliten för män och kvinnor 1950–2019 (sammanräknad inkomst)	25
3.1	Inkomstutvecklingen för arbetsmarknadens parter i makteliten 1950–2019 (sammanräknad inkomst)	32
3.2	Inkomstutvecklingen för LOs ordförande och Svenskt Näringslivs vd, 1950–2019 (sammanräknad inkomst)	33
5.1	Inkomstjämligheten mätt som topp en procents inkomstandel samt maktelitens inkomster i antal industriarbetarlöner, 1950–2019	37
5.2	Inkomstjämligheten mätt med Gini-koefficient, 1975–2019	39
5.3	Andel relativt fattiga i befolkningen, 1975–2019	40
8.1	Maktelitens inkomst av tjänst respektive sammanräknad inkomst 1950–2019	54

Sammanfattning

I DENNA RAPPORT STUDERAS inkomstutveckling mellan 1950–2019 för en grupp som vi benämnt makteliten – knappt 200 personer på höga positioner inom näringsliv, politik, ekonomi och andra viktiga samhällsområden. Syftet är att synliggöra skillnaderna mellan vanliga löntagares och denna elits inkomster. Vår utgångspunkt är att det har betydelse om makteliten har långt högre inkomster än de människor som påverkas av deras beslut.

De historiskt stora inkomstskillnaderna fortsätter att öka

Maktelitens genomsnittliga inkomster före skatt motsvarade **19,9 industriarbetarlöner 2019**, det är samma skillnad som i fjolårets undersökning vilket är den största skillnaden som uppmätts sedan undersökningens startår. År 1950, denna undersökningens första år, motsvarade maktelitens genomsnittliga inkomst **11,1 industriarbetarlöner**. 1980 var skillnaden i inkomster mellan maktelit och industriarbetare som minst, maktelitens genomsnittliga inkomst motsvarade då **4,9 industriarbetarlöner**. Maktelitens relativa inkomster har sedan dess trendmässigt ökat dock med viss variation mellan enskilda år.

Den inkomst som vi mäter för makteliten är den sammanräknade inkomsten bestående av arbetsinkomst samt inkomster från kapital. År 2019 var den genomsnittliga sammanräknade inkomsten före skatt i makteliten drygt 7,65 miljoner kronor, att jämföra med en genomsnittlig industriarbetarlön på 385 005 kronor.

Den ekonomiska eliten har högst inkomster

I rapporten analyseras inkomstutvecklingen för tre undergrupper inom makteliten – den ekonomiska, den demokratiska och den byråkratiska eliten. Skillnaderna i genomsnittlig inkomst mellan de tre grupperna är stora. Av de tre grupperna är det framför allt den ekonomiska eliten, vilken omfattar 50 verkställande direktörer på svenska storföretag, som har ökat sina inkomster i förhållande till industriarbetarlönen under de senaste årtiondena.

Inkomstutvecklingen i maktelitens huvudgrupper 1950–2019 (sammanräknad inkomst) Antal industriarbetarlöner

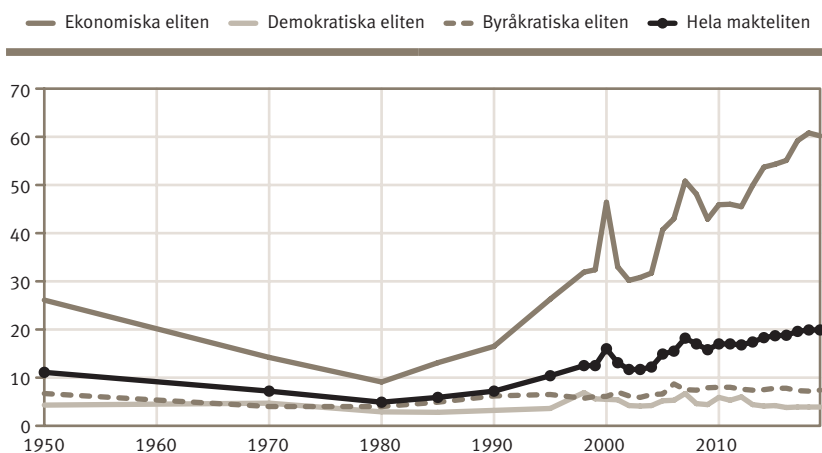

Diagram 1

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar

År 2019 hade de 50 direktörerna i den ekonomiska eliten en genomsnittlig inkomst motsvarande 60,2 industriarbetarlöner. Detta är den näst högsta relativinkomsten som uppmätts i rapportserien om maktelitens inkomster. Endast noteringen från året innan, då den relativa inkomsten för denna grupp motsvarade 60,8 industriarbetarlöner är högre. År 1950, undersökningens startår, var motsvarande siffra 26,1 industriarbetarlöner; 1980 var gruppens relativinkomster som lägst och motsvarade då 9,1 industriarbetarlöner.

De andra två elitgrupperna har betydligt lägre genomsnittsinkomster. Undergruppen som vi kallar den demokratiska eliten – de folk- och förtroendevalda i vår undersökning – hade i genomsnitt en inkomst på motsvarande 3,9 industriarbetarlöner 2019. Detta var en oförändrad relativinkomst från året innan. Den högsta relativinkomsten hade denna grupp 2007 då personerna i gruppen hade en genomsnittsinkomst på motsvarande 6,7 industriarbetarlöner. Som lägst var denna grupps relativinkomst 1985, när den motsvarade 2,8 industriarbetarlöner.

Den byråkratiska elitgruppen – högt uppsatta tjänstemän i bland annat offentlig sektor – hade i genomsnitt motsvarande 7,4 industri-

arbetarlöner i inkomst 2019 vilket innebar en ökning av relativinkomsten jämfört med året innan då motsvarande siffra var 7,2 industriarbetarlöner. Störst var inkomstkvoten mellan genomsnittet i den byråkratiska eliten och industriarbetarlönen år 2006 då den var 8,7. Som minst var skillnaden undersökningsåren 1970 och 1980 då gruppens genomsnittliga inkomst motsvarade 4 industriarbetarlöner.

Makteliten domineras av män

65 procent av positionerna i makteliten innehades 2019 av män. Skillnaderna är dock stora mellan de tre undergrupperna i undersökningen. Jämställdheten går framför allt mycket långsamt framåt i den grupp vi kallar för den ekonomiska makteliten. Före år 2000 fanns inte någon kvinna i denna grupp och 2019 är enbart fem av de 50 ledande direktörerna från näringslivet i vår undersökning kvinnor. I undergrupperna är 2019 andelen kvinnor störst i den byråkratiska eliten där 46 procent av positionerna innehades av kvinnor, i den demokratiska eliten var andelen kvinnor 37 procent.

Samtidigt som antalet kvinnor inom makteliten ökat över tid så fortsätter männens inkomster att vara betydligt högre än kvinnornas i gruppen. År 2019 var medelinkomsten för kvinnorna i makteliten 28 procent av männens. Att kvinnornas genomsnittsinkomst var avsevärt lägre än männens beror främst på att antalet kvinnor är mycket litet i den bäst betalda undergruppen – den ekonomiska eliten.

Skillnaderna ännu större jämfört med flera andra yrken

I rapporten används industriarbetarlönen som jämförelseinkomst för maktelitens inkomster. Anledningen till att vi använder lönen för just denna grupp är att den finns redovisad i den offentliga lönestatistiken under hela undersökningsperioden från 1950. Numera finns dock lönestatistik tillgänglig även för andra yrken.

Industriarbetare är en jämförelsevis välbetald grupp inom arbetarkollektivet. Inkomsterna i makteliten blir därmed än mer uppseendeväckande när de jämförs med många andra genomsnittliga löner i arbetaryrken. Den genomsnittliga inkomsten i den ekonomiska eliten motsvarade 2019 exempelvis 66,8 gånger den genomsnittliga lönen för en undersköterska inom hemtjänst och äldreomsorg eller 79,5 gånger vad en genomsnittlig taxiförare tjänar.

1. Den svenska maktelitens inkomster 1950–2019

Inledning

Den krets anställda som har de högsta befattningarna inom näringsliv, politik, ekonomi och andra viktiga samhällsområden återfinns inte som en egen grupp i den offentliga lönestatistiken. Vi vill synliggöra skillnaderna mellan vanliga löntagares och denna elits inkomster. Vår utgångspunkt är att det har betydelse om makteliten har långt högre inkomster än de människor som påverkas av deras beslut. Det säger också något viktigt om vårt samhälle om skillnaderna trendmässigt ökar eller minskar.

I denna rapport redovisas maktelitens inkomstutveckling under åren 1950–2019 och jämförs med industriarbetarlönens utveckling under samma period. Metoden gör det möjligt att följa hur relationen mellan industriarbetare och den grupp som vi har definierat som makteliten i samhället har förändrats över en tidsperiod på närmare sjuttio år.

Metod

Här redogörs kort för metoden i denna rapportserie. Metoden och urvalet av studerade positioner har i möjligaste mån hållits konstant i LOs alla tjugoen rapporter om maktelitens inkomster och över den studerade perioden 1950–2019. Detta för att möjliggöra jämförelser över tid. En utförlig redogörelse för positioner, urval och metod för hela rapportserien finns i rapportens metodbilaga.

Vilka ingår i makteliten?

I vår granskning ingår sammanlagt 197 positioner i näringslivet, politiken och samhället i övrigt. Från början hade vi 200 positioner men några positioner i gruppen arbetsmarknadens parter har försvunnit genom sammanslagningar av förbund och organisationer. Makteliten – den grupp av positioner eller befattningar som vi anser har störst makt och inflytande över det svenska samhället – har valts ut utifrån elva urvalsgrupper:

- Näringslivets verkställande direktörer (50 positioner)
- Politiker och höga tjänstemän i regering och riksdag (22 positioner)
- Representanter för arbetsmarknadens parter (25 positioner)
- Generaldirektörer och verkställande direktörer i statliga myndigheter och bolag (10 positioner)
- Politiker och höga tjänstemän i de tio största kommunerna (20 positioner)
- Chefer i kommunala eller landstingskommunala bolag och verksamheter i de tre storstadsområdena (12 positioner)
- Representanter för det traditionella "överhetssamhället" det vill säga hovet, domstolarna, kyrkan, militären och utrikesförvaltningen (11 positioner)
- Mediechefer/redaktörer och inflytelserika journalister (16 positioner)
- Representanter för universitets- och forskarvärlden (10 positioner)
- Chefsekonomer inom näringslivet och hos arbetsmarknadens parter (10 positioner)
- Representanter för folkrörelseorganisationerna (11 positioner)

All inkomst – inte enbart lön

I denna rapport studeras maktelitens hela inkomster, inte enbart lön. Många höga positioner medför sidouppdrag som också ger inkomster, till exempel styrelseuppdrag. De totala inkomsterna ger därför en bättre bild av den faktiska ekonomiska situation som positionen ger än vad själva lönen gör. Det är också denna inkomst vi kan få uppgifter om från Skatteverket. De siffror som redovisas i rapporten gäller därför (när inget annat anges) de sammanlagda inkomsterna för den person som innehar en särskild position under granskningsåret, inte endast grundlönen för positionen i sig.

För alla positioner redovisas även två inkomstmått före skatt – inkomst av tjänst och sammanräknad inkomst (se tabell 1.1a–c samt tabellbilagan). I den senare inkomsten ingår även överskott/underskott på kapital samt näringsverksamhet. Generellt (om annat ej anges) görs jämförelserna med industriarbetarlönen i denna rapport utifrån den sammanräknade inkomsten före skatt. Välbetalda positioner innebär ofta att innehavaren med tiden kan bygga upp en förmögenhet som genererar kapitalinkomster. Dessutom är delar av kapitalinkomsterna också direkt en del av ersättningen till många vd:ar genom att de vid tillfälle fått till exempel aktier som en form av långsiktigt incitamentsprogram. Därför anser vi att det ger en mer rättvisande bild av den ekonomiska

situationen om vi utgår från den sammanräknade inkomsten för makteliten, istället för enbart inkomst av tjänst (se diskussion i metodbilagan).

Industriarbetarlönen

Ambitionen i denna rapportserie är att studera inkomstutvecklingen för samhällets maktelit. I rapporten jämförs gruppens inkomster med den genomsnittliga industriarbetarlönen. Skälet till att vi valt just industriarbetarlönen som jämförelse är att denna lön finns redovisad i den offentliga lönestatistiken under hela undersökningsperioden. Valet av industriarbetarlönen som referenspunkt, snarare än lönen för någon annan löntagargrupp, möjliggör därmed att utvecklingen kan studeras över lång tid. För år 2019 var den genomsnittliga industriarbetarlönen 385 005 kronor om året (eller 32 084 kronor i månaden). Inom arbetarkollektivet är detta en jämförelsevis hög lön.

Maktelitens inkomster 2019

Den genomsnittliga inkomsten för hela makteliten, såsom vi definierat den, var 19,9 gånger högre än en industriarbetarlön år 2019. Det innebär att en genomsnittlig sammanräknad inkomst före skatt för denna grupp var drygt 7,65 miljoner kronor (637 754 kronor i månaden). Men det finns stora skillnader inom makteliten, mellan de olika urvalsgrupperna (tabell 1.1a–c och diagram 1.1).

Storbolagens vd:ar i en klass för sig

Urvalsgruppen med högst genomsnittlig inkomst är den grupp vi kallar näringslivsgruppen, bestående av 50 verkställande direktörer i de största bolagen inom sju branscher i Sverige. I gruppen är den genomsnittliga inkomsten 23,2 miljoner kronor, vilket motsvarar 60,2 industriarbetarlöner. I vårt material ingår tre vd:ar med ovanligt höga inkomster även för gruppen ifråga (motsvarande 240, 378 respektive 1 467 industriarbetarlöner). Dessa inkomster har i sammanräkningen satts till motsvarande 200 industriarbetarlöner.¹

¹ Se metodbilaga för uträkningsmetoder och diskussion om metodval. Om ovan nämnda maxgräns inte hade använts skulle genomsnittet för direktörerna ha blivit inkomster som är 89,9 gånger högre än en industriarbetarlön.

Sammanräknad inkomst för maktelitens urvalsgrupper 2017–2019 Antal industriarbetarlöner

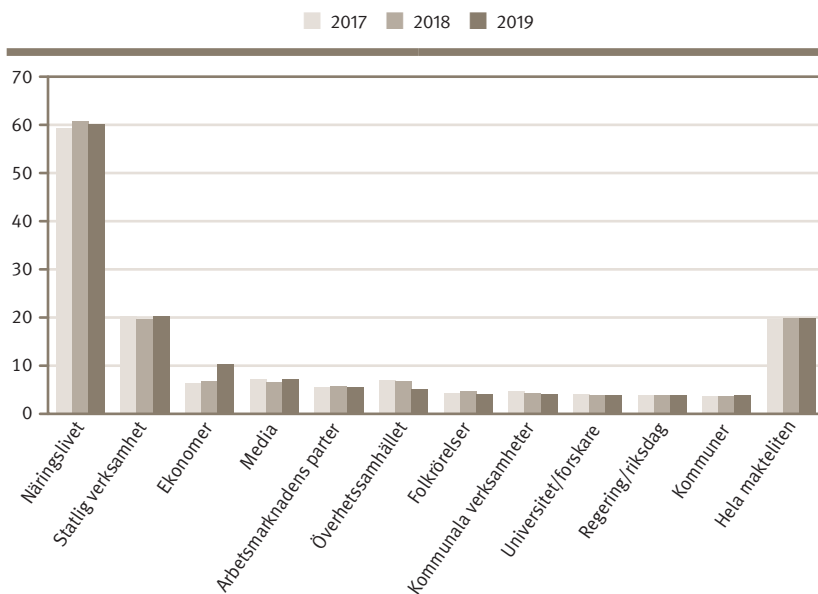

Diagram 1.1

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar

Statliga bolagen anpassar sig till privata näringslivets nivåer

Som nummer två i denna inkomstliga kom 2019 gruppen generaldirektörer för myndigheter och vd:ar i statliga bolag med en genomsnittlig inkomst på motsvarande 20,2 industriarbetarlöner. Inom gruppen är det dock stor skillnad mellan inkomsterna för de verkställande direktörerna på de statliga bolagen och för generaldirektörerna och cheferna på de statliga verken i urvalet. Den genomsnittliga inkomsten för vd:arna på de statliga bolagen var 2019 motsvarande 29,4 industriarbetarlöner, medan motsvarande siffra för gd/chef på de fyra verk som ingår i urvalet var 6,5 industriarbetarlöner. Sedan bolagiseringen av statliga myndigheter inleddes i början på 1990-talet har lönerna för de högsta cheferna i dessa verksamheter allt mer anpassat sig till det privata näringslivets nivåer.

Höga inkomster i hela eliten

Inkomsterna i näringslivsgruppen samt för gruppen generaldirektörer för myndigheter och vd:ar i statliga bolag sticker ut i vår undersökning. Men även i resten av makteliten är inkomsterna många gånger högre än industriarbetarlönen.

Den tredje högsta genomsnittsinkomsten bland urvalsgrupperna hade den grupp vi kallar ekonomgruppen (chefsekonomerna på tre stora banker och hos fem av arbetsmarknadens parter, samt vd:n för Stockholmsbörsen och generaldirektören för Finansinspektionen). Denna grupp hade 2019 en genomsnittlig inkomst på motsvarande 10,3 industriarbetarlöner. Två av positionerna i gruppen sticker dock ut och drar upp genomsnittet: SEBs chefsekonom (inkomst motsvarande 43 gånger industriarbetarlönen) och vd:n för Stockholmsbörsen (inkomst på motsvarande 16 industriarbetarlöner). Exkluderas dessa positioner från ekonomgruppen blir den genomsnittliga relativinkomsten istället 5,5 industriarbetarlöner.

Rankat efter genomsnittsinkomsten i gruppen, kommer därefter den urvalsgrupp som består av chefer inom media samt redaktörer och inflytelserika journalister. Denna grupp hade 2019 en genomsnittlig inkomst motsvarande 7,1 industriarbetarlöner. Inkomsten för TV4s vd motsvarade 23 gånger industriarbetarlönen och sticker ut i gruppen. Men även om denna position exkluderas från sammanräkningen är gruppens genomsnittliga relativinkomst 6 gånger högre än industriarbetarlönen.

Gruppen som består av arbetsmarknadens parters representanter hade en genomsnittlig inkomst som var 5,6 gånger högre än industriarbetarlöner. Här är skillnaderna dock stora mellan arbetsgivar- respektive arbetstagarrepresentanterna, vilket vi studerar närmare i kapitel 3 i den här rapporten.

Urvalsgrupp vi kallar överhetssamhället inkluderar representanter från hovet (inklusive Kungen), domstolarna, kyrkan, militären och utrikesförvaltningen. Gruppen hade 2019 en sammanräknad inkomst på motsvarade 5,1 industriarbetarlöner.

Den genomsnittliga inkomsten i urvalsgruppen med de högst uppsatta personerna inom folkrörelse-Sverige motsvarade 4,1 industriarbetarlöner. Det gjorde även den genomsnittliga inkomsten i gruppen med chefer för kommunala/landstingskommunala bolag och verksamheter.

Inkomst av tjänst samt sammanräknad inkomst för samtliga urvalsgrupper, 2019 Antal industriarbetarlöner

	Antal positioner	Inkomst av tjänst	Sammanräknad inkomst
MÄN OCH KVINNOR			
Näringslivet	50	47,5	60,2
Regering/riksdag	22	3,9	3,8
Arbetsmarknadens parter	25	5,7	5,6
Statliga bolag och verk	10	19,2	20,2
Kommuner	20	3,8	3,8
Kommunala bolag och verksamheter	12	4,2	4,1
Överhettssamhället	11	3,8	5,1
Universitet	10	3,8	3,8
Media	16	6,9	7,1
Ekonomer	10	8,6	10,3
Folkrörelseorganisationer	11	4,2	4,1
Alla	197	16,4	19,9

Tabell 1.1a

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

Lägst genomsnittliga inkomster inom makteliten hade 2019 urvalsgruppen bestående av representanter för universitets- och forskarvärlden, gruppen med politiker och höga tjänstemän i regering och riksdag samt gruppen med politiker och höga tjänstemän i de 10 största kommunerna. Den genomsnittliga inkomsten var i alla dessa tre urvalsgrupper 3,8 gånger högre än industriarbetarlöner.

En jämförelse mellan den ekonomiska, den demokratiska och den byråkratiska eliten

I var och en av de elva urvalsgrupperna ingår det för få personer för att det ska gå att dra några större slutsatser kring inkomstutvecklingen över tid i respektive grupp. Flera av grupperna består bara av sammanlagt tio positioner. För att möjliggöra jämförelser över tid har vi skapat tre större analysgrupper.

Inkomst av tjänst samt sammanräknad inkomst för männen inom samtliga urvalsgrupper, 2019 Antal industriarbetarlöner

	Antal positioner	Inkomst av tjänst	Sammanräknad inkomst
MÄN			
Näringslivet	45	48,9	62,6
Regering/riksdag	12	4,0	3,9
Arbetsmarknadens parter	10	7,6	7,5
Statliga bolag och verk	5	28,3	29,8
Kommuner	14	3,6	3,6
Kommunala bolag och verksamheter	5	4,3	4,2
Överhetssamhället	8	3,8	5,6
Universitet	5	4,7	4,7
Media	11	6,9	7,0
Ekonomer	5	12,0	15,1
Folkrörelseorganisationer	9	4,5	4,3
Alla	129	21,4	26,5

Tabell 1.1b

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

- Den första gruppen, som vi kallar den ekonomiska eliten, består av representanter för näringslivet (50 personer). Detta är samma grupp som urvalsgruppen kallad "näringslivsgruppen".
- Den andra gruppen, den demokratiska eliten, består av folk- och förtroendevalda (52 personer).
- Övriga (95 personer) ingår i en grupp som vi valt att kalla den byråkratiska eliten – det vill säga högt uppsatta tjänstemän med mycket makt i samhället. Här finns de statliga och kommunala cheferna, överhetssamhället, media, universiteten, ekonomerna, cirka hälften av gruppen arbetsmarknadens parter och några (ej folkvalda) positioner från urvalsgruppen regering/riksdag.

Diagram 1.2 visar den genomsnittliga sammanräknade inkomsten år 2019 i de tre analysgrupperna, uttryckt i antal industriarbetarlöner.

Inkomst av tjänst samt sammanräknad inkomst för kvinnorna inom samtliga urvalsgrupper, 2019 Antal industriarbetarlöner

	Antal positioner	Inkomst av tjänst	Sammanräknad inkomst
KVINNOR			
Näringslivet	5	34,7	38,5
Regering/riksdag	10	3,7	3,7
Arbetsmarknadens parter	15	4,4	4,3
Statliga bolag och verk	5	10,1	10,6
Kommuner	6	4,2	4,2
Kommunala bolag och verksamheter	7	4,1	4,0
Överhettssamhället	3	3,7	3,8
Universitet	5	2,9	2,9
Media	5	6,9	7,3
Ekonomer	5	5,3	5,5
Folkrörelseorganisationer	2	3,2	3,2
Alla	68	7,0	7,3

Tabell 1.1c

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

Den ekonomiska eliten hade en genomsnittlig inkomst motsvarande drygt 60,2 industriarbetarlöner år 2019. De två övriga grupperna hade betydligt lägre inkomster. Den byråkratiska eliten hade en genomsnittlig sammanräknad inkomst på motsvarande 7,4 industriarbetarlöner och den demokratiska eliten 3,9 industriarbetarlöner.

I vad vi kallar den byråkratiska (tjänstemanna-)eliten är det ett antal positioner som utmärker sig genom att de har avsevärt högre sammanräknade inkomster än personerna i resten av gruppen. Mest iögonfallande är inkomsterna för Vattenfalls vd (inkomst motsvarande 50,3 industriarbetarlöner), Telia Companys vd (47,6) samt SEBs chefsekonom (43), men även vd:arna på TV4, PostNord och Systembolaget hade inkomster på motsvarade över 20 gånger industriarbetarlönen och drar upp genomsnittet i gruppen som helhet. Flera av positionerna med högst inkomster inom gruppen är alltså vd:ar inom näringslivet men har i vår

Inkomsterna i maktelitens huvudgrupper 2019

Antal industriarbetarlöner

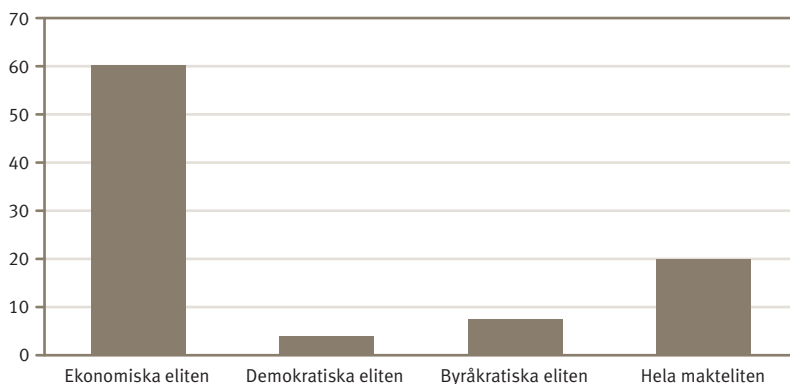

Diagram 1.2

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

analys inkluderats i den byråkratiska eliten snarare än den ekonomiska. Anledningen är att det är fråga om positioner (på till exempel statligt ägda bolag) som inkluderats i urvalet på grund av deras samhällsfunktioner ej deras bolagsstorlek. Flera av de statliga bolagen bolagiserades också under undersökningsperioden.

I den grupp vi kallar den demokratiska (folk- och förtroendevalda) eliten motsvarade den genomsnittliga inkomsten 3,9 industriarbetarlöner. I denna grupp utmärker sig framförallt Svenskt Näringslivs ordförande som har en sammanräknad inkomst motsvarande 14,8 industriarbetarlöner.

Utvecklingen över tid

Skillnaden mellan maktelitens genomsnittliga inkomster och industriarbetarlönen har varierat stort under den tidsperiod som vi studerat.

Inkomstutvecklingen i maktelitens huvudgrupper 1950–2019 (sammanräknad inkomst) Antal industriarbetarlöner

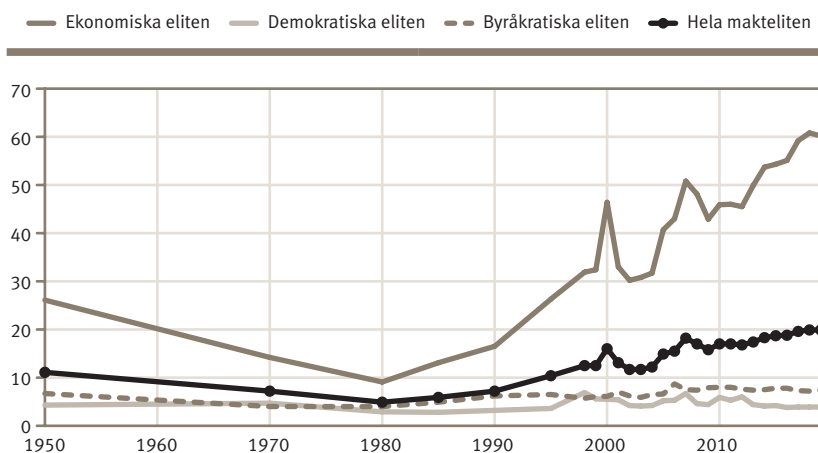

Diagram 1.3

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

Diagram 1.3 visar utvecklingen för de tre grupperna från år 1950 och fram till 2019.

För samtliga positioner i makteliten motsvarade den genomsnittliga sammanräknade inkomsten 11 industriarbetarlöner år 1950. År 1980 var samma genomsnitt som lägst – 5 gånger en industriarbetarlön. År 1995 var makteliten åter tillbaka på ungefär samma nivå som för år 1950. År 2019 hade personerna i makteliten i genomsnitt en sammanräknad inkomst på motsvarande 19,9 industriarbetarlöner.²

Kraftig inkomstökning i den ekonomiska eliten

Den ekonomiska eliten hade år 1950 en inkomst som var 26 gånger högre än en industriarbetares lön. Mellan 1950 och 1980 så minskade dock

² Under perioden 1950–1995 har vi endast data för åren 1950, -70, -80, -85, -90, -95.

Inkomstutvecklingen i demokratiska och byråkratiska eliten 1950–2019 (sammanräknad inkomst) Antal industriarbetarlöner

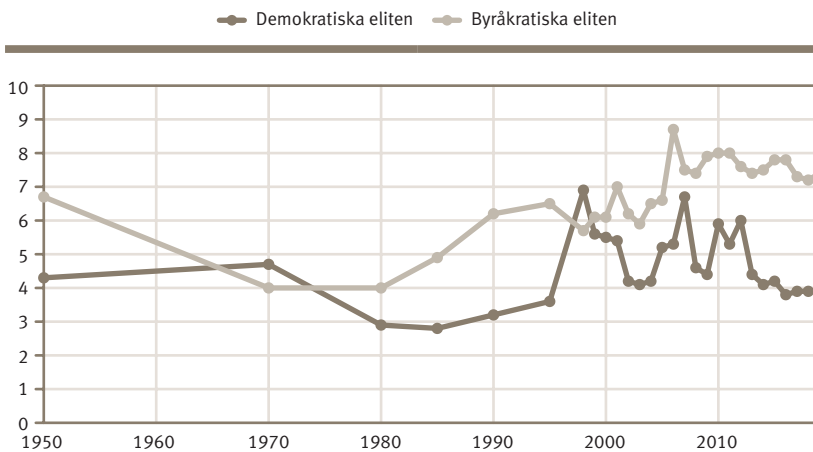

Diagram 1.4

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

inkomstskillnaderna och relativinkomsten för gruppen var som lägst år 1980. Detta år motsvarade den genomsnittliga inkomsten i denna grupp 9 industriarbetarlöner. Under denna period, i början på 1980-talet, var inkomstskillnaderna som minst i Sverige, mätt även med andra mått. Under 1980-talet började skillnaden mellan den ekonomiska elitens inkomster och industriarbetarlönen öka igen, för att år 1995 vara tillbaka på 1950 års nivå.

Under några år i början av 2000-talet framstod det som att skillnaderna mellan en vanlig löntagare och den ekonomiska eliten hade kulminerat år 2000. Detta år motsvarade den genomsnittliga inkomsten i den ekonomiska eliten 46 industriarbetarlöner. Denna höga siffra överträffades dock senare av inkomstnoteringarna i näringslivsgruppen för åren 2008 och 2007 med 48 respektive 51 industriarbetarlöner. Efter en tillfällig nedgång efter finanskrisen, har den genomsnittliga inkomsten

Sammanräknad inkomst inom maktelitens huvudgrupper 1950–2019 Antal industriarbetarlöner

År	EKONOMISKA ELITEN		DEMOKRATISKA ELITEN		BYRÅKRATISKA ELITEN		HELA MAKTELITEN	
	Antal positioner	Antal industriarbetarlöner	Antal positioner	Antal industriarbetarlöner	Antal positioner	Antal industriarbetarlöner	Antal positioner	Antal industriarbetarlöner
1950	50	26,1	58	4,3	80	6,7	188	11,1
1970	50	14,2	59	4,7	89	4,0	198	7,2
1980	49	9,1	60	2,9	91	4	200	4,9
1985	50	13,1	60	2,8	90	4,9	200	5,9
1990	50	16,5	60	3,2	92	6,2	202	7,2
1995	49	26,3	61	3,6	92	6,5	202	10,4
1998	50	31,9	56	6,9	95	5,7	201	12,5
1999	50	32,4	56	5,6	91	6,1	197	12,5
2000	50	46,4	53	5,5	98	6,1	200	16,0
2001	50	33,0	53	5,4	98	7,0	200	13,1
2002	50	30,2	52	4,2	97	6,2	199	11,7
2003	50	30,8	52	4,1	97	5,9	199	11,7
2004	50	31,7	52	4,2	97	6,5	199	12,2
2005	50	40,7	52	5,2	96	6,6	198	14,9
2006	50	43,0	52	5,3	96	8,7	198	15,5
2007	50	50,8	52	6,7	96	7,5	198	18,2
2008	50	48,1	50	4,6	97	7,4	197	17,0
2009	50	42,5	50	4,4	97	7,9	197	15,8
2010	50	45,9	50	5,9	97	8,0	197	17,0
2011	50	46,0	50	5,3	97	8,0	197	17,0
2012	50	45,5	50	6,0	97	7,6	197	16,8
2013	50	49,9	51	4,4	96	7,4	197	17,4
2014	50	53,7	51	4,1	96	7,5	197	18,3
2015	50	54,3	51	4,2	96	7,8	197	18,7
2016	50	55,1	51	3,8	96	7,8	197	18,8
2017	50	59,2	52	3,9	95	7,3	197	19,6
2018	50	60,8	52	3,9	95	7,2	197	19,9
2019	50	60,2	52	3,9	95	7,4	197	19,9

Tabell 1.2

Källor: Skatteverket samt egna beräkningar.

i den ekonomiska eliten därefter trendmässigt ökat. År 2019 motsvarade den genomsnittliga inkomsten i gruppen 60,2 gånger industriarbetarlönen. Detta är den näst högsta relativinkomst som uppmätts för gruppen. Endast 2018 var relativinkomsten något högre, den sammanräknade genomsnittliga inkomsten i den ekonomiska eliten motsvarande då drygt 60,8 industriarbetarlöner.

Mindre dramatisk utveckling i resten av makteliten

I diagram 1.4 visas relativinkomstutvecklingen för den demokratiska och den byråkratiska eliten. Den demokratiska eliten hade år 1950 en sammanräknad genomsnittlig inkomst motsvarande drygt 4 industriarbetarlöner. Från denna nivå skedde en nedgång till som lägst knappt 3 industriarbetarlöner år 1980. Någon gång efter år 1985 började även inkomsterna i denna grupp att öka snabbare än industriarbetarnas och år 1998 var relationen ungefär 7 till 1. Under 2000-talet har den demokratiska elitens relativa inkomster varierat stort utan tydlig långsiktig trend. Som störst var de 2007 då den sammanräknade genomsnittliga inkomsten i gruppen var 6,7 industriarbetarlöner. De senaste årens mätningarna har visat på historiskt sett jämförelsevis låga relativa inkomster i gruppen; den genomsnittliga sammanräknade inkomsten för 2019 motsvarade 3,9 industriarbetarlöner.

Inkomsterna i den byråkratiska eliten motsvarade startåret 1950 nästan 7 industriarbetarlöner. Utvecklingen följer samma mönster som för övriga elitgrupper och skillnaderna var sålunda som minst i början av 1980-talet (motsvarande 4 industriarbetarlöner), för att sedan öka. Sedan dess har gruppens relativa inkomster rört sig trendmässigt uppåt (dock med variation mellan år). År 2019 motsvarade gruppens genomsnittliga inkomst 7,4 industriarbetarlöner.

2. Hur står det till med jämställdheten?

MAKTELITEN I VÅRT SAMHÄLLE domineras av män. Endast 35 procent eller 68 av 197 maktpositioner i vår undersökning innehades 2019 av kvinnor. Andelen kvinnor i makteliten är oförändrad jämfört med 2018.

Kvinnor i makteliten – förändring över tid

Även om det fortfarande är en väsentligt större andel män än kvinnor i makteliten så har antalet kvinnor i gruppen ökat förhållandevis stadigt sedan någon gång på 1970-talet. Både 1950 och 1970 fanns endast en kvinna med i urvalet. 1980 var det sex kvinnor som innehade någon av positionerna i makteliten. 1990 hade denna siffra fördubblats.

I den ekonomiska eliten är kvinnor mest underrepresenterade. År 2019 var de endast fem stycken (10 procent) och så sent som 2000 fanns inte en enda kvinna med bland de 50 vd:arna i näringslivet. I den demokratiska eliten var andelen kvinnor 37 procent 2019. Jämnast var könsfördelningen i gruppen vi kallar den byråkratiska eliten, 46 procent av positionerna innehades av kvinnor.

Inkomstskillnader mellan män och kvinnor i makteliten

År 2019 var medelinkomsten för kvinnorna i makteliten 28 procent av männens inkomster. Att kvinnornas genomsnittsinkomst var så mycket lägre än männens beror till absolut största del på att antalet kvinnor är mycket litet i den bäst betalda undergruppen – den ekonomiska eliten. Men det är även inom respektive undergrupp mycket få kvinnor som har högre inkomster än genomsnittet för männen.

I den ekonomiska eliten finns alltså endast fem kvinnor. Dessa har en betydligt högre inkomst än genomsnittet för alla kvinnor. Medelinkomsten för kvinnorna i den ekonomiska eliten är dock lägre än för männen i samma grupp, motsvarande 38,5 industriarbetarlöner att jämföra med männens genomsnittliga inkomst som var motsvarade 62,6 industriarbetarlöner. Inom den demokratiska eliten motsvarade medelinkomsten för kvinnorna 3,6 industriarbetarlöner medan den för männen mot-

Andel kvinnor i maktelitens tre huvudgrupper 1950–2019

Procent

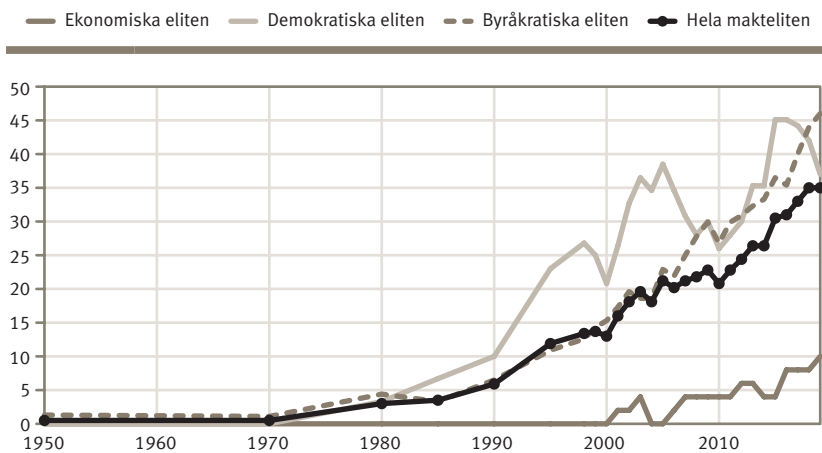

Diagram 2.1 Källa: Egna beräkningar baserade på årsredovisningar och andra offentliga källor.

Sammanräknad inkomst för män och kvinnor i maktelitens huvudgrupper, 2019

Antal industriarbetarlöner

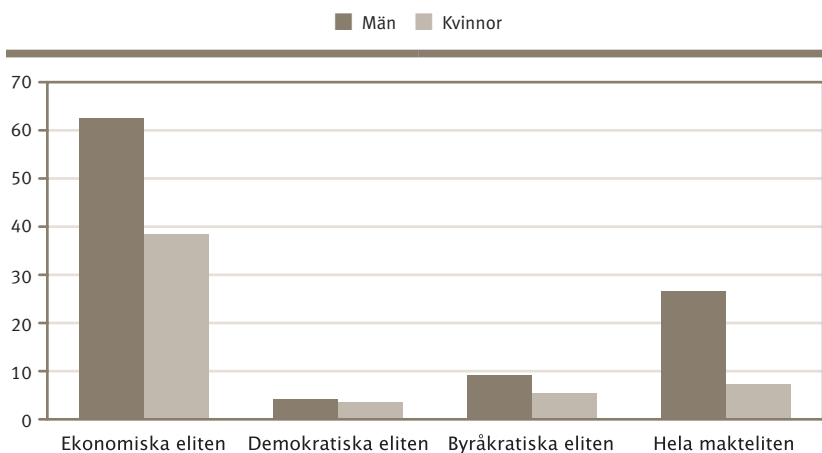

Diagram 2.2

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

Sammanräknad inkomst för män och kvinnor i maktelitens urvalsgrupper, 2019 Antal industriarbetarlöner

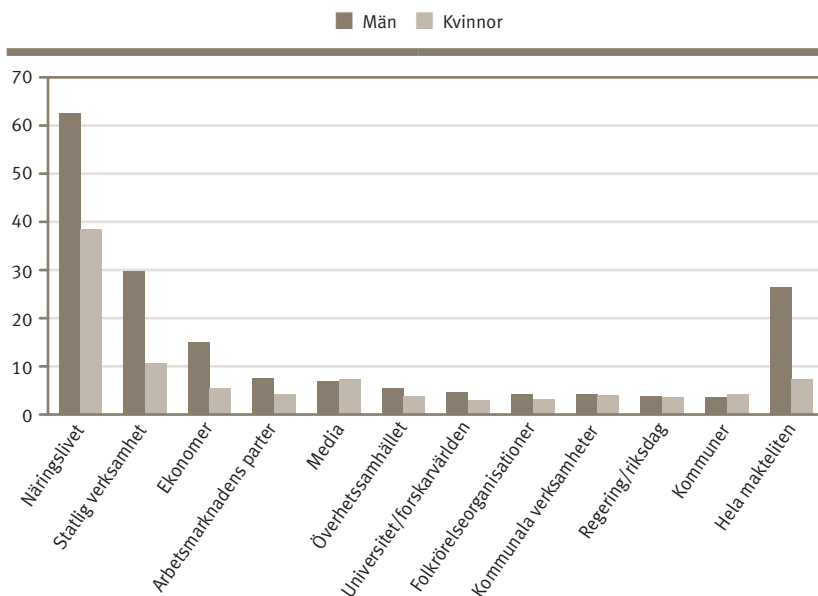

Diagram 2.3

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

svarade 4,1. Även i den byråkratiska eliten var medelinkomsten bland kvinnorna lägre än bland männen. Kvinnorna i gruppen hade 2019 en medelinkomst på motsvarande 5,3 industriarbetarlöner; samma siffra för männen i gruppen var 9,2.

Om inkomsterna i de mindre urvalsgrupperna studeras är det bara två grupper där kvinnorna har en högre genomsnittsinkomst än männen – mediegruppen samt gruppen med politiker och höga tjänstemän i de tio största kommunerna (diagram 2.3).

Sedan 1980 har skillnaderna mellan mäns och kvinnors inkomster i hela makteliten ökat (diagram 2.4). 1980 hade kvinnorna i makteliten i genomsnitt nästan hälften av de männens inkomster (cirka 45 procent). Därefter har skillnaderna ökat med undantag för första delen av

Inkomstutvecklingen i makteliten för män och kvinnor 1950–2019 (sammanräknad inkomst) Antal industriarbetarlöner

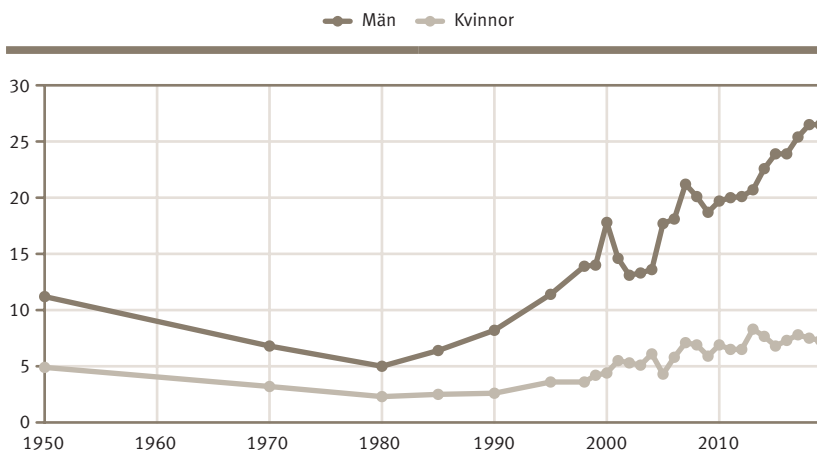

Diagram 2.4

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

2000-talet (då den starkt mansdominerade ekonomiska eliten hade lägre relativa inkomster under några år).

Perioden före 1990 innehöll makteliten dock mycket få kvinnor. 1980 innehades endast 6 av 200 positioner i makteliten av kvinnor. Utvecklingen mot ökade inkomstskillnader mellan män och kvinnor i hela makteliten beror till stor del på att även om andelen kvinnor ökat stort sedan dess, har andelen främst ökat i de undergrupper inom makteliten där inkomsterna är jämförelsevis låga. Andelen kvinnor i undergruppen den ekonomiska eliten är fortfarande mycket låg samtidigt som ersättningarna till denna grupp, bestående av vd:ar på 50 av Sveriges största företag, ökat enormt under de senaste decennierna.

Antal kvinnor respektive män i den ekonomiska makteliten, samt sammanräknad inkomst 1950–2019 Antal industriarbetarlöner

	KVINNOR		MÄN	
	Antal positioner	Industriarbetarlön	Antal positioner	Industriarbetarlön
EKONOMISKA ELITEN				
1950	0	0,0	50	26,1
1970	0	0,0	50	14,2
1980	0	0,0	49	9,1
1985	0	0,0	50	13,1
1990	0	0,0	50	16,5
1995	0	0,0	49	26,3
1998	0	0,0	50	31,9
1999	0	0,0	50	32,4
2000	0	0,0	50	46,4
2001	1	29,5	49	33,0
2002	1	26,7	49	30,3
2003	2	14,8	48	31,5
2004	0	0,0	50	31,7
2005	0	0,0	50	40,7
2006	1	50,6	49	42,7
2007	2	62,1	48	50,3
2008	2	58,9	48	47,7
2009	2	30,1	48	43,0
2010	2	46,1	48	45,9
2011	2	40,2	48	46,3
2012	3	34,2	47	46,2
2013	3	65,2	47	48,9
2014	2	66,0	48	53,2
2015	2	59,6	48	54,0
2016	4	40,7	46	56,4
2017	4	50,2	46	60,0
2018	4	47,9	46	61,9
2019	5	38,5	45	62,6

Tabell 2.1a

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

Antal kvinnor respektive män i den demokratiska makteliten, samt sammanräknad inkomst 1950–2019 Antal industriarbetarlöner

	KVINNOR		MÄN	
	Antal positioner	Industriarbetarlön	Antal positioner	Industriarbetarlön
DEMOKRATISKA ELITEN				
1950	0	0,0	58	4,3
1970	0	0,0	59	4,7
1980	2	2,2	58	2,9
1985	4	2,1	56	2,9
1990	6	2,5	54	3,3
1995	14	3,2	47	3,8
1998	15	3,4	41	4,2
1999	14	3,5	42	6,3
2000	11	3,5	42	6,1
2001	14	3,5	39	6,1
2002	17	3,4	35	4,5
2003	19	3,4	33	4,6
2004	18	3,6	34	4,5
2005	20	3,5	32	6,3
2006	18	3,6	34	6,2
2007	16	4,0	36	7,9
2008	14	4,0	36	4,7
2009	15	3,9	35	4,7
2010	13	4,5	37	4,8
2011	14	3,6	36	5,9
2012	15	3,5	35	7,0
2013	18	3,3	33	5,0
2014	18	3,4	33	4,5
2015	23	3,9	28	4,5
2016	23	3,2	28	4,3
2017	23	3,5	29	4,2
2018	22	3,5	30	4,3
2019	19	3,6	33	4,1

Tabell 2.1b

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

Antal kvinnor respektive män i den byråkratiska makteliten, samt sammanräknad inkomst 1950–2019 Antal industriarbetarlöner

	KVINNOR		MÄN	
	Antal positioner	Industriarbetarlön	Antal positioner	Industriarbetarlön
BYRÅKRATISKA ELITEN				
1950	1	4,9	79	6,8
1970	1	3,2	88	4,0
1980	4	2,4	87	4,0
1985	3	3,1	87	4,9
1990	6	2,7	86	6,5
1995	10	4,2	82	6,8
1998	12	3,6	83	8,0
1999	13	4,9	78	6,3
2000	15	5,0	83	4,3
2001	17	5,7	80	7,3
2002	19	5,7	79	6,3
2003	18	5,8	79	6,0
2004	18	8,6	79	6,0
2005	22	5,0	74	7,1
2006	21	4,8	75	9,8
2007	24	4,5	72	8,4
2008	27	4,4	70	8,6
2009	29	5,2	68	9,1
2010	26	5,0	71	9,0
2011	29	5,6	68	9,0
2012	30	5,2	67	8,7
2013	31	5,7	65	8,2
2014	32	6,4	64	8,0
2015	35	5,6	61	9,1
2016	34	6,0	62	8,7
2017	38	5,9	57	8,3
2018	42	5,8	53	8,3
2019	44	5,3	51	9,2

Tabell 2.1c

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

Antal kvinnor respektive män i hela makteliten, samt sammanräknad inkomst 1950–2019 Antal industriarbetarlöner

	KVINNOR		MÄN	
	Antal positioner	Industriarbetarlön	Antal positioner	Industriarbetarlön
HELA MAKTELITEN				
1950	1	4,9	187	11,2
1970	1	3,2	197	6,8
1980	6	2,3	194	5,0
1985	7	2,5	193	6,4
1990	12	2,6	190	8,2
1995	24	3,6	178	11,4
1998	27	3,6	174	13,9
1999	27	4,2	170	14,0
2000	26	4,4	174	17,8
2001	32	5,5	167	14,6
2002	36	5,3	163	13,1
2003	39	5,1	160	13,3
2004	36	6,1	163	13,6
2005	42	4,3	156	17,7
2006	40	5,8	158	18,1
2007	42	7,1	156	21,2
2008	43	6,9	154	20,1
2009	45	5,9	152	18,7
2010	41	6,9	156	19,7
2011	45	6,5	152	20,0
2012	48	6,5	149	20,1
2013	52	8,3	145	20,7
2014	52	7,7	145	22,6
2015	60	6,8	137	23,9
2016	61	7,3	136	23,9
2017	65	7,8	132	25,4
2018	68	7,5	129	26,5
2019	68	7,3	129	26,5

Tabell 2.1d

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

3. Inkomstutvecklingen för arbetsmarknadens parter

VI HAR ÄVEN i denna rapport gjort en särskild granskning av de positioner som innehas av arbetsmarknadens parter. I detta kapitel redovisas hur inkomsterna utvecklats för den elit som utgörs av arbetsmarknadens parter, jämfört med hela makteliten.

De fackliga representanternas inkomster

Arbetstagar sidan i maktelitenundersökningen inkluderar 15 positioner. Bland annat ordföranden för de tre centralorganisationerna samt för sju stora fackförbund. Medelinkomsten för denna grupp av arbetstagarrepresentanter i vår maktelitenundersökning var 2019 motsvarande 3,4 industriarbetarlöner.

Från LO ingår ordförande, avtalssekreterare samt kanslichef i vårt urval för maktelitenundersökningen. Från LO-förbunden ingår 2019 ordförande för Kommunal, IF Metall och Handels samt administrativ chef för Kommunal och ekonomichef för IF Metall. Medelinkomsten för denna grupp om åtta personer var 2019 motsvarande 3,2 industriarbetarlöner.³

I diagram 3.1 och i tabell 3.1 visas hur de fackliga företrädarnas inkomster utvecklats i relation till industriarbetarlönen. Här finns det inget tydligt mönster över tiden. Störst var skillnaden år 1998 till 2000 och 2004 då inkomsterna i gruppen motsvarade drygt fyra industriarbetarlöner. De fackliga företrädarnas inkomster har under hela undersökningsperioden legat på mellan motsvarande 3,1 och 4,3 industriarbetarlöner.

Arbetsgivarrepresentanternas inkomster

I tabell 3.1 och diagram 3.1 redovisas även inkomstutvecklingen för representanterna för arbetsgivar sidan i maktelitenundersökningen. Gruppen består av tio positioner, inklusive vd för Svenskt Näringsliv, Teknik-

³ Medelinkomsten för förbundsordförandena för alla 14 LO-förbund (inklusive de 11 förbund vars ordförande inte ingår i vårt urval till makteliten) var 2019 motsvarande 2,8 industriarbetarlöner. Inkomsterna för samtliga förbundsordförande i LO finns i tabellbilagan.

Inkomsterna för arbetsmarknadens parter i makteliten 1950–2019 (sammanräknad inkomst) Antal industriarbetarlöner

	Hela makteliten	Arbetstagarsidan	Arbetsgivarsidan
1950	11,1	3,5	10,9
1970	7,2	4,2	6,9
1980	4,9	3,1	6,2
1985	5,9	3,1	6,8
1990	7,2	3,4	6,9
1995	10,4	3,7	8,4
1998	12,5	4,2	20,4
1999	12,5	4,2	14,1
2000	16,0	4,3	12,6
2001	13,1	3,8	12,4
2002	11,7	3,8	12,1
2003	11,7	3,9	7,6
2004	12,2	4,1	8,4
2005	14,9	3,9	14,7
2006	15,5	3,8	32,4
2007	18,2	3,9	16,5
2008	17	3,7	10,0
2009	15,8	3,6	11,2
2010	17,0	4,0	16,0
2011	17,0	3,5	14,0
2012	16,8	3,8	14,2
2013	17,4	3,7	9,9
2014	18,3	3,5	11,8
2015	18,7	3,6	9,7
2016	18,8	3,6	10,3
2017	19,6	3,5	8,7
2018	19,9	3,5	9,1
2019	19,9	3,4	8,8

Tabell 3.1

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

företagen, Svensk Handel, Sveriges Byggindustrier samt Sveriges Kommuner och Regioner.

Arbetsgivarrepresentanterna har under hela den studerade perioden haft väsentligt högre inkomster än arbetstagarnas representanter. In-

Inkomstutvecklingen för arbetsmarknadens parter i makteliten 1950–2019 (sammanräknad inkomst) Antal industriarbetarlöner

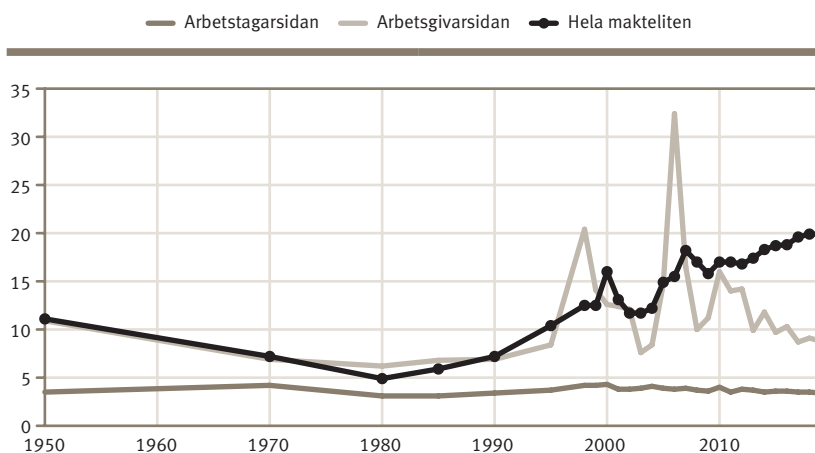

Diagram 3.1

Källa Skatteverket samt egna beräkningar.

komsterna för denna grupp har dock pendlat stort mellan motsvarande 6,2 och 32,4 gånger en industriarbetares lön. År 2019 hade arbetsgivarrepresentanterna i undersökningen en medelinkomst på motsvarande 8,8 industriarbetarlöner.

LO-ordföranden och Svenskt Näringslivs vd

Diagram 3.2 visar inkomstutvecklingen 1950–2019 för LOs ordförande samt Svenskt Näringslivs vd uttryckt i antal industriarbetarlöner.

1950 hade LOs ordförande en inkomst motsvarande cirka 6 industriarbetarlöner. Från och med 1985 har LOs ordförande haft inkomster som legat runt 4 industriarbetarlöner. Att inkomsten för denna position var högre i början av vår undersökningsperiod beror framför allt på att LOs ordförande under många år också var riksdagsledamot och då även uppbar arvode för detta. Lägst var den sammanräknade inkomsten för LOs ordförande år 2011 då den motsvarade 3,1 industriarbetarlöner. LO har sedan 2012 en policy om att ordförandes lön ska motsvara maximalt 3,5

Inkomstutvecklingen för LOs ordförande och Svenskt Näringslivs vd, 1950–2019 (sammanräknad inkomst) Antal industriarbetarlöner

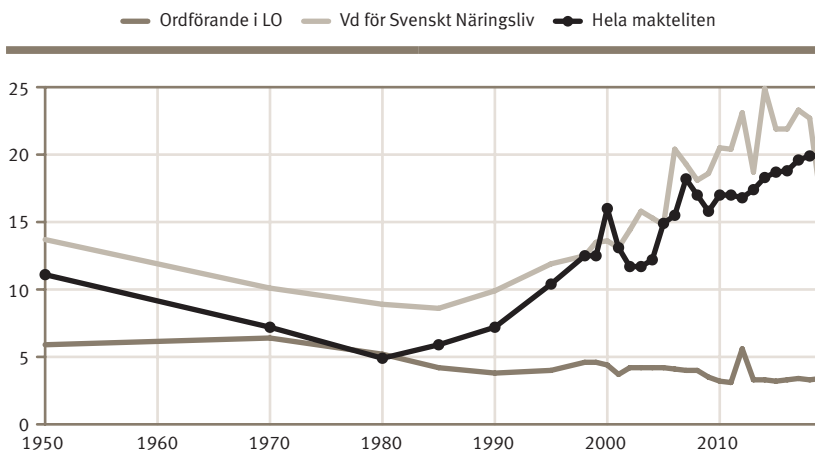

Diagram 3.2

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

industriarbetarlöner och att hen inte personligen får behålla arvoden från styrelseuppdrag. LOs ordförande hade 2019 en sammanräknad inkomst på motsvarande 3,4 industriarbetarlöner.

Vd för Svenskt Näringsliv är den position på arbetsgivarsidan som mest påminner om den position som LOs ordförande har på arbetstagsidan. Svenskt Näringslivs vd hade 2019 en inkomst på motsvarande 16,6 industriarbetarlöner. 1985 hade denna position den lägsta relativa inkomsten under undersökningsperioden, motsvarande 8,6 industriarbetarlöner. Sedan dess har den relativa inkomsten för Svenskt Näringslivs vd trendmässigt ökat stort, men med variation mellan enskilda år.

4. Andra jämförelseinkomster

SKÄLET TILL ATT vi valt att använda just industriarbetarlönen som jämförelseinkomst i denna undersökning är att denna lön finns redovisad i den offentliga lönestatistiken under hela undersökningsperioden. Valet av industriarbetarlönen som referensinkomst möjliggör alltså en lång historisk serie.

Numera finns dock lön- och inkomststatistik tillgänglig även för andra grupper. Om vi till exempel jämför maktelitens inkomster med den genomsnittliga lönen i den bredare gruppen "arbetare inom privat sektor" så hade makteliten 2019 en genomsnittlig inkomst på motsvarande 21,3 arbetarlöner. Den ekonomiska eliten har en genomsnittlig inkomst på motsvarande 64,6 arbetarlöner.⁴

Jämförelse med lönen i andra yrkesgrupper

Det går såklart också att jämföra maktelitens inkomster med den genomsnittliga lönen för andra specifika yrken. I tabell 4.1 ställs maktelitens inkomster i relation till den genomsnittliga lönen för några andra yrken inom LO-kollektivet. Industrierbetare är en jämförelsevis välbetald grupp inom arbetarkollektivet. Inkomsterna i makteliten blir därmed än mer uppseendeväckande när de jämförs med många andra genomsnittliga löner i arbetaryrken. Den genomsnittliga inkomsten i den ekonomiska eliten motsvarade 2019 exempelvis 80 gånger den genomsnittliga städarlönen.

4 Från Statistiska centralbyråns konjunkturlönestatistik (samma källa som används vid jämförelsen med industriarbetarlönen i resten av rapporten). Avser timlönen för alla arbetare i privat sektor, exklusive övertidsersättning, uppräknad till heltid.

Maktelitens inkomster jämfört med den genomsnittliga lönen i några olika yrken, 2019 Antal arbetarlöner

	Ekonomiska eliten	Hela makteliten	Yrkeskod
Målare	57,5	19,0	7131
Elektriker	58,0	19,2	7411
Snickare	58,9	19,4	7111
Maskinoperatörer, pappersvaruindustri	61,0	20,2	8143
Tågvårdar	62,0	20,3	5112
Operatörer, sågverk	61,7	20,4	8173
Ljus-, ljud och scentekniker	63,1	20,8	3522
Butikssäljare dagligvaror	65,3	21,5	5222
Buss- och spårvagnsförare	66,6	22,0	8331
Undersköterskor i hemtjänst och äldreboende	66,8	22,1	5321
Maskinoperatörer, livsmedelsindustri	67,0	22,2	8169
Lager- och terminalpersonal	67,5	22,3	4322
Fastighetsskötare	68,0	22,5	5152
Servitörer	75,7	25,0	5131
Taxiförare	79,5	26,2	8321
Städare	79,8	26,4	9111

Tabell 4.1

Källa: SCBs Lönestrukturstatistik, Skatteverket samt egna beräkningar.

Notera: Genomsnittlig lön avser SCBs lönebegrepp månadslön vilket är anställningens sammanlagda grundlön plus rörliga lönetillägg samt förmåner. Övertidsersättning ingår inte. Tjänstgöringsomfattning är uppräknad till heltid. SSK är SCBs standard för yrkesklassificering SSK2012.

5. Ökande inkomstskillnader i Sverige

INKOMSTSKILLNADERNA I SVERIGE har ökat kontinuerligt under de senaste decennierna. Olika metoder för att studera inkomstspridningens utveckling ger såklart olika perspektiv på denna utveckling – men alla pekar entydigt mot ökade inkomstskillnader i befolkningen.

Olika metoder för att studera inkomstskillnader på, har olika styrkor och kan därför ses som komplement – tillsammans kan de hjälpa oss att få en bättre bild av inkomstjämligheten i ett samhälle. I detta kapitel diskuteras därför ett par andra vanliga mätmetoder och hur utvecklingen av inkomstjämligheten i Sverige sett ut under de senaste decennierna, mätt med dessa.

Maktelitenmetoden har många fördelar: till exempel möjliggör metoden att studera utvecklingen över en förhållandevis lång tid. Undersökningen ger också en tydlig, lättolkad och intuitiv bild av inkomstskillnaderna i Sverige. Metodens huvudsakliga styrka är dock kanske att utgångspunkten i undersökningen är just makt. Makt, och den ojämlika tillgången till makt som kommer med ekonomisk ojämlikhet, är en av orsakerna till att många oroar sig för och studerar fördelningsfrågor. Genom att vända på steken och utgå från makt snarare än inkomst i vårt urval studerar vi denna aspekt mer direkt än vad som görs med andra metoder.

Eliten drar ifrån även mätt med andra metoder

En vanlig metod för att studera inkomstjämlighet är att följa utvecklingen av toppinkomstandelar, till exempel andelen av de totala inkomsterna i samhället som tillfaller de 10, 5, 1 eller 0,1 procent med högst inkomster.

Att studera toppinkomstandelar har många fördelar: det är ett förhållandevis lättförståeligt mått och det finns ofta jämförelsevis bra historisk statistik vilket gör att det går att ta fram mycket långa tidsserier för många länder. En nackdel med metoden som generellt mått på inkomstspridningen i befolkningen (vilket även gäller maktelitenmeto-

Inkomstjämligheten mätt som topp en procents inkomstandel samt maktelitens inkomster i antal industriarbetarlöner, 1950–2019

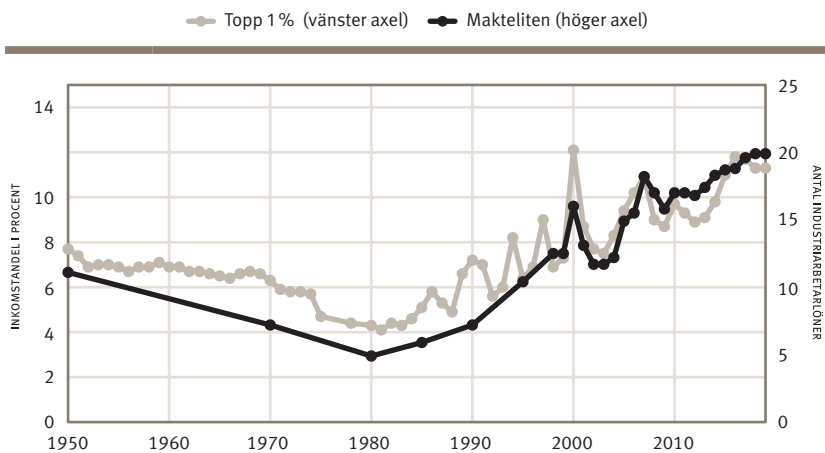

Diagram 5.1 Källa för toppinkomstandelar: 1950–1974 The World Income Database (avser pre-tax income), 1975–2019 SCB "Hushållens ekonomi" samt "Inkomster och skatter" (avser faktorinkomst). Datakällorna och metoderna är inte helt jämförbara men ger en översiktlig bild av utvecklingen. Källa för makteliten: Skatteverket och egna beräkningar.

den) är att måttet inte nödvändigtvis fångar förändringar i alla delar av fördelningen – inkomstskillnaderna i botten av fördelningen kan till exempel öka eller minska utan att detta fångas av måttet.

Detta mått liknar på vissa sätt maktelitenmättet i att fokus är inkomstutvecklingen för en elit i samhället. En väsentlig skillnad mellan vår metod i denna rapportserie och toppinkomstandelar är att utgångspunkten i det första fallet är att studera inkomstutvecklingen för de med *mest makt* i samhället, medan det i det senare fallet är att studera inkomstutvecklingen för de med högst inkomster i samhället.

I diagram 5.1 ser vi utvecklingen av inkomstandelen som tillfallit den en procent med högst inkomster i Sverige (vänster axel) samt inkomstutvecklingen i makteliten (höger axel) från och med 1950. Procenten med högst inkomster i Sverige minskade sin inkomstandel av de totala

inkomsterna under perioden fram till cirka 1980. Därefter har gruppens inkomstandel ökat stort och överskrider nu 1950-talets nivå. Detta är ett mönster som känns igen från undersökningen av maktelitens inkomster. 2019 tillföll 11,3 procent av de totala faktorinkomsterna den översta procenten.

Ojämligheten ökar också generellt i inkomstfördelningen

Det vanligast förekommande spridningsmättet för att studera inkomstskillnaderna i en befolkning är den så kallade Gini-koefficienten. Varje persons inkomst jämförs i måttet med inkomsten från alla andra personer individuellt. Därefter summeras alla dessa inkomstskillnader och delas med antalet personer i observationen och med den genomsnittliga inkomsten i gruppen. Utfallet av måttet är sådant att koefficienten alltid kommer vara mellan 0 och 1, där 0 betyder att alla individer har samma inkomst och att ingen ojämlikhet existerar, medan 1 innebär att *en* person har hela ett lands inkomst. I praktiken observeras naturligtvis aldrig något av dessa extremfall.

Ett av måttets främsta fördelar är just att det beaktar alla individer i inkomstfördelningen, vilket varken görs i maktelitenundersökningen eller när toppinkomstandelar studeras. Måttet har dock också en del nackdelar. Gini-koefficienten är ett summerande mått på inkomstjämligheten i ett samhälle vilket innebär att det kan dölja olika utveckling i olika delar av fördelningen. Måttet är inte heller speciellt intuitivt och det kräver mycket god statistik över hela befolkningens inkomster vilket gör att det inte finns tillgängligt för speciellt långa tidsperioder i många länder.

Gini-koefficientens utveckling för Sverige kan studeras med hjälp av data från SCB från och med mitten av 1970-talet. I diagram 5.2 visas utvecklingen av Gini-koefficienten för disponibla inkomster respektive faktorinkomster⁵ i Sverige. Vi kan här se en tydlig ökning av ojämlikheten i Sverige sedan tidigt 1980-tal. Under 1980-talets början var Gini-koefficienten för den disponibla inkomsten cirka 0,2. I SCBs senaste

5 Faktorinkomst är summan av inkomster från arbete och kapital innan skatt. Disponibel inkomst är summan av hushållens inkomster efter skatter och transfereringar. Inkomsterna i diagrammet är justerade för hushållsstorlek. Under olika perioder har olika hushållsbegrepp använts av SCB för detta syfte, de olika tidsserierna i diagrammen är därför inte helt jämförbara.

Inkomstjämligheten mätt med Gini-koefficient, 1975–2019

Faktorinkomst respektive disponibel inkomst, justerad för hushållsstorlek

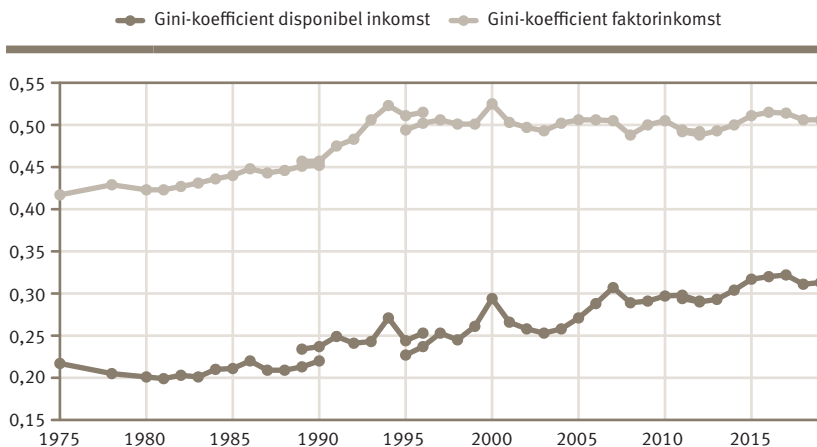

Diagram 5.2

Källa: Statistiska centralbyråns undersökningar "Hushållens ekonomi" samt "Inkomster och skatter".

mätning, vilken avser 2019, har koefficienten ökat till drygt 0,31. Även när inkomstjämligheten studeras med ett mått som beaktar inkomsterna för alla individer i befolkningen så har alltså skillnaderna ökat sedan det tidiga 1980-talet.

De som har de lägsta inkomsterna halkar efter

Det finns även inkomstspridningsmått som fokuserar på utvecklingen för de med lägst inkomster i befolkningen. Ett vanligt förekommande sådant mått är andelen av befolkningen med låg ekonomisk standard – ibland kallat andelen relativt fattiga. Med detta mått studeras andelen av befolkningen som har en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten i befolkningen. Måttet är ett spridningsmått inte ett mått på absolut materiel fattigdom. Ett sätt att tolka detta mått på är att det ger

Andel relativt fattiga i befolkningen, 1975–2019

Justerad disponibel inkomst

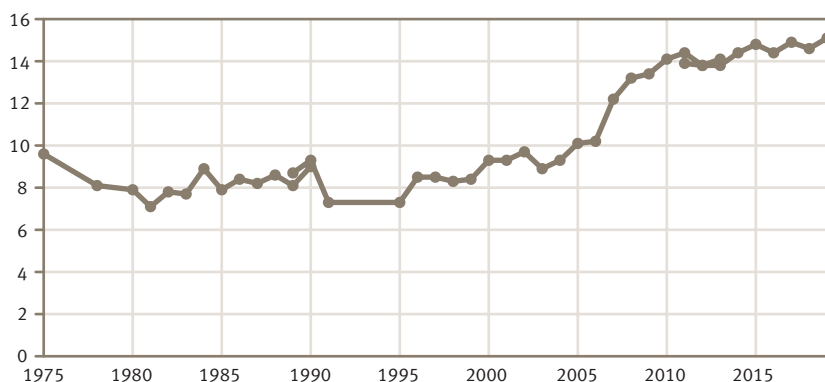

Diagram 5.3

Källa: Statistiska centralbyråns undersökningar "Hushållens ekonomi" samt "Inkomster och skatter".

en indikation på hur stor del av befolkningen som har inkomster som avsevärt skiljer sig från normen i samhället. 2019 räknades 15,1 procent av befolkningen som relativt fattig.

6. Utvecklingen av inkomstskillnaderna och maktelitens inkomster under 2020

INKOMSTUPPGIFTERNA FÖR MAKTELITEN i denna rapport avser 2019 års inkomster. Även SCBs inkomstfördelningsstatistik i föregående kapitel avser 2019. Vi har alltså ännu inte de uppgifter som behövs för att med säkerhet kunna säga hur coronakrisen påverkat inkomstskillnaderna i Sverige eller maktelitens inkomster.

En hel del talar dock för att inkomstskillnaderna fortsatt att öka i Sverige under det gångna året. Många av dem som drabbats hårdast ekonomiskt hade redan innan krisen lägre inkomster. Samtidigt har krisens negativa effekter på inkomsterna för många löntagare dämpats av flera av regeringens krisåtgärder. Vad gäller de översta grupperna i inkomstfördelningen är det inget som tyder på att dessa generellt har träffats speciellt hårt av krisens ekonomiska konsekvenser. Tvärtom har utvecklingen av tillgångspriserna, både börsutvecklingen och utvecklingen på bostadsmarknaden, gynnat toppen.

Arbetslösheten drabbar de redan mest utsatta

Låginkomsttagare och personer med osäkra och tillfälliga anställningsförhållanden drabbas ofta, i högre utsträckning än andra grupper, av arbetslöshet och efterföljande inkomstbortfall vid ekonomisk kris. Så har också varit fallet under coronakrisen. Hög arbetslöshet tenderar att förstärka de skillnader utifrån klass, kön, etnicitet och ålder som redan finns i samhället.

Arbetslösheten har under det senaste året stigit från dryga 6 procent till runt 9 procent.⁶ Men ökningen av arbetslösheten fördelar sig inte jämnt över arbetskraften. Krisens karaktär har inneburit att kontaktnära branscher drabbats speciellt hårt. Arbetare – men även grupper av tjänstemän såsom piloter och småföretagare sysselsatta i dessa branscher – har drabbats klart hårdast av arbetslöshet. I Hotell- och restauranganställdas a-kassa har antalet arbetslösa vuxit med 83 procent mellan

⁶ SCB (AKU). Avser arbetslösheten för åldersgruppen 15–74 år.

december 2019 och december 2020. I Transports a-kassa är motsvarande siffra 63 procent. Som jämförelse kan nämnas att ökningen är på 13 procent i fackförbundet STs (som organiserar tjänstemän inom statlig verksamhet) a-kassa och på 19 procent i IF Metalls a-kassa.⁷

De branscher som drabbats hårdast är också i hög utsträckning branscher där anställningsförhållandena redan innan pandemin var tuffa och lönerna jämförelsevis låga. Bland yrkena med lägst genomsnittlig (heltids)månadslön 2019 återfanns bland annat kafé- och restaurangbiträden, kassapersonal och taxiförare.⁸ Visstidsanställningar är därtill mycket vanligt förekommande inom många yrken i hotell-, restaurang-, handel- och transportbranschen. I hotell- och restaurangbranschen är det över 40 procent av de anställda som inte har en fast anställning.⁹ Få och osäkert antal timmar innebar alltså redan innan krisen att många av arbetarna, i de av krisen ekonomiskt hårdast drabbade yrkena, hade ännu lägre inkomster än vad den genomsnittliga heltidslönen för yrket indikerar.

Förutom ökad arbetslöshet (framför allt koncentrerad till branscher där inkomsterna redan innan krisen var som lägst) och det inkomstbortfall som det innebär, har inkomsterna för många löntagare under pandemin också påverkats av korttidsarbete (permitteringar), undersysselsättning och sjukfrånvaro.

Krisens negativa effekter på inkomsterna för många löntagare har dock dämpats av flera av regeringens krisåtgärder. Speciellt bör systemet med korttidsarbete och den tillfälliga förstärkningen av arbetslöshetsförsäkringen nämnas. Systemet med korttidsarbete innebär förvisso, trots det statliga stödet, en lägre inkomst för löntagaren jämfört med om hen skulle ha arbetat i vanlig omfattning. Samtidigt har många säkert sluppit bli uppsagda och arbetslösa tack vare systemet. Den tillfälliga förstärkning av arbetslöshetsförsäkringen har inneburit att en större andel av dem som blivit arbetslösa, än vad som annars skulle ha varit fallet, har varit berättigade till ersättning. Dessutom har ersätt-

7 Arbetsförmedlingen, statistik över sökande per a-kassa.

8 SCB, Lönestrukturstatistik.

9 LO-ekonomerna (2020).

ningsnivåerna höjts tillfälligt.¹⁰ Hur inkomsterna i de nedre delarna av inkomstfördelningen totalt sett påverkades av det väldigt speciella året 2020 får vi svar på först om ett år när SCBs inkomstfördelningsstatistik för året publiceras.

Men effekterna av krisen riskerar att bli kännbara under många år framåt. De negativa effekterna av ekonomiska kriser blir ofta långvariga på arbetsmarknaden. Före 1990-tals krisen varierade arbetslösheten i Sverige ofta runt 2–3 procent. Därefter har Sverige aldrig, ens under högkonjunktur, kommit under 6 procents arbetslöshet. Efter finanskrisens utbrott ökade antalet långtidsarbetslösa sex kvartal i rad och resulterade i mer än en fördubbling av antalet långtidsarbetslösa.¹¹ De mer långsiktiga effekterna på inkomstutvecklingen i de nedre delarna av inkomstfördelningen beror till stor del på hur snabbt arbetslösheten kan pressas ner. Vilken återhämtningspolitik som kommer att föras i Sverige och i vår omvärld under de närmaste åren kommer att vara avgörande.

Utvecklingen av tillgångspriserna gynnar toppen

Medan pandemin drabbat många i den nedre delen av inkomstfördelningen hårt har inkomstutvecklingen för många i de högsta inkomstskikten varit god. Framför allt har utvecklingen av tillgångspriserna gynnat många i toppen.¹² Detta har stor betydelse för inkomstfördelningen eftersom både tillgångar och avkastningen på dessa – kapitalinkomsterna – är mycket ojämnt fördelade i samhället. För de 90 procent av befolkningen med de lägsta inkomsterna utgör kapitalinkomsterna i genomsnitt endast runt tre procent av inkomsten. För den översta

10 I en europeisk studie av Clark, A. E. m.fl. (2020) försöker författarna skatta utvecklingen av inkomstskillnaderna i fem länder (däribland Sverige) för perioden januari 2020–september 2020. De finner att inkomstskillnaderna verkar ha minskat något i alla de aktuella länderna under perioden. En möjlig förklaring som författarna lyfter är just att statliga stödåtgärder (av olika slag i de olika länderna) kan ha lyckats väl med att kompensera för inkomstbortfall i de nedre delarna av inkomstfördelningen. Studiens resultat får dock ses som väldigt osäkra. Det rör sig om en enkätstudie med förhållandevis få deltagare, dessutom är inkomsterna självrapporterade och uppges bara inom inkomstband. Studien avser också endast utvecklingen mellan januari–september, den säger alltså inget om inkomstutvecklingen under hösten. Att inkomsterna jämförs mellan enskilda månader medför också risk för att författarna ofrivilligt fångat säsongeffekter.

11 Avser arbetslöshet längre än 27 veckor, 16–64 år, 2006 kv1–2020 kv3. Carlén och Hällö (2020) / SCB (AKU).

12 Utvecklingen av tillgångspriserna, i Sverige såväl som i många andra länder, är till stor del ett resultat av finans- och penningpolitiska insatser ämnade att dämpa de negativa effekterna av den djupa ekonomiska kris vi är inne i. Krisåtgärder som är bra och nödvändiga och, som diskuterades i föregående stycke, dämpat de negativa effekterna på inkomsterna för många löntagare. Samtidigt har åtgärderna alltså en baksida i form av stigande tillgångspriser.

procenten är däremot närmare 80 procent av inkomsterna just kapitalinkomster.¹³

Under februari och mars 2020 föll världens börser kraftigt i samband med att smittspridningen började ta fart i stora delar av världen, inte minst i Europa och USA. Men därefter har en snabb återhämtning skett. Stockholmsbörsen steg totalt sett med dryga 13 procent under året. Detta gynnar främst de rikaste i Sverige. År 2016 tillföll exempelvis runt 60 procent av de finansiella kapitalvinsterna den översta procenten.¹⁴ Uppskattningar gjorda av organisationen Oxfam visar att förmögenheterna för världens 1 000 rikaste personer återhämtade sig till samma nivå som innan pandemin på cirka nio månader.¹⁵

Det är inte bara utvecklingen av de finansiella tillgångarna under det senaste året som gynnat toppen. Även bostadsprisutvecklingen gynnar generellt de övre skikten av inkomstfördelningen mer än de nedre eftersom fastighetstillgångar och vinsten från försäljning av dessa är koncentrerade till toppen. Över 90 procent av kapitalvinsterna från försäljning av reala tillgångar tillföll exempelvis år 2016 personer med de 10 procent högsta inkomsterna.¹⁶

Under 2020 steg bostadspriserna med 11,5 procent. Priserna steg också mest på några av de dyraste bostadstyperna. Villapriserna i Stockholm steg med nästan 17 procent.¹⁷ Utvecklingen på bostadsmarknaden får ses som både en orsak till – men även en konsekvens av – att coronakrisens ekonomiska effekter träffat befolkningen så ojämnt. De grupper som drabbats värst privatekonomiskt är, som diskuterades ovan, till stor del personer med redan initialt låga löner och ofta tillfälliga anställningar, grupper som även innan krisen hade dåliga förutsättningar att köpa ett eget boende. De grupper som innan krisen hade de ekonomiska resurserna att köpa ett (nytt) boende – speciellt en villa i storstadsområdena – har däremot i stor utsträckning inte drabbats.¹⁸

13 Regeringen "Fördelningspolitisk redogörelse", PROP. 2017/18:100 Bilaga 2. Avser år 2016.

14 Regeringen "Fördelningspolitisk redogörelse", PROP. 2017/18:100 Bilaga 2. Avser år 2016.

15 Oxfam (2021).

16 Regeringen "Fördelningspolitisk redogörelse", PROP. 2017/18:100 Bilaga 2. Avser år 2016.

17 Nasdaq OMX Valueguard-KTH Housing Index (HOX-index).

18 Se LO-ekonomerna (2020).

Hur har makteliten påverkats?

Vad gäller inkomsterna för den grupp vi i denna rapport definierat som makteliten, gäller även här att vi inte kommer få svar på hur dessa sammantaget utvecklats förrän nästa år.

Det är troligen få om någon av personerna i makteliten som på grund av korttidsarbete eller av annan anledning fått minskad arbetstid med efterföljande inkomstbortfall under krisen. Kapitalinkomsterna har under de senaste decennierna blivit en allt större del av maktelitens totala inkomster. Dryga 17 procent av maktelitens totala inkomster var 2019 just kapitalinkomster. Många i makteliten har därmed troligen gynnats av tillgångsprisernas utveckling under året. Något som kan ha påverkat inkomsterna för en del personer i makteliten negativt är kravet på utdelningsstopp under året för företag som mottagit statligt stöd. Det är inte ovanligt att direktörernas incitamentsprogram är kopplade till mål som gynnar aktieägarna – så som exempelvis utdelning.¹⁹

¹⁹ Att AB Volvo ställde in sina utdelningar under 2020 ska till exempel ha inneburit att 13,8 miljoner kronor från ett långsiktigt incitamentsprogram inte betalades ut till företagets vd. Se <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/volvo-drar-tillbaka-forra-arets-utdelning>.

7. Datakällor och referenser

- Arbetsförmedlingen, <https://arbetsformedlingen.se/statistik/arbetslos-het>
- Carlén och Hällö (2020) Ny politik krävs för att förhindra permanent hög arbetslöshet. Ekonomisk debatt, nr 8 2020, årgång 48
- Clark, A. E. m.fl. (2020) The Fall in Income Inequality during COVID-19 in Five European Countries <http://www.ecineq.org/milano/WP/ECI-NEQ2020-565.pdf>
- Regeringen "Fördelningspolitisk redogörelse", PROP. 2017/18:100 Bilaga 2. <https://www.regeringen.se/49740c/contentassets/24b2129000954f969ab9bf6b4620dac9/fordelningspolitisk-redogorelse.pdf>
- LO-ekonomerna (2020), Ekonomiska utsikter Hösten 2020 – Arbetslöshetskrisen kräver offensiv finanspolitik [https://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_ekonomiska_utsikter_ht2020_.pdf/\\$File/Ekonomiska_utsikter_ht2020.pdf](https://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_ekonomiska_utsikter_ht2020_.pdf/$File/Ekonomiska_utsikter_ht2020.pdf)
- Nasdaq OMX Valueguard-KTH Housing Index (HOX-index) <https://valueguard.se/indexes>
- Oxfam (2021) The inequality virus. Methodology note <https://oxfamlibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/621149/tb-inequality-virus-methodology-note-250121-en.pdf>
- SCB Arbetskraftsundersökningarna (AKU) <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/arbetskraftsundersokningar/arbetskraftsundersokningarna-aku/>
- SCB Hushållens ekonomi (HEK) <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/hushallens-ekonomi-hek/>
- SCB Inkomster och skatter <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-skatter/>
- SCB Lönestrukturstatistik <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/loner-och-arbetskostnader/lonestrukturstatistik-hela-ekonomin/>

SCB Konjunkturstatistik, löner privat sektor <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/loner-och-arbetskostnader/konjunkturstatistik-loner-for-privat-sektor-klp/>
Skatteverket, deklarerade inkomster 2019
The World Wealth and Income Database <http://wid.world/data/>

8. Metodbilaga: om rapportserien, urval och metod

DETTA ÄR DEN TJUGOFÖRSTA RAPPORTEN i LOs serie om maktelitens inkomstutveckling. Den första rapporten, Eliternas återkomst, kom 1999 och beskriver inkomstutvecklingen åren 1950–1995 för 200 elitpositioner

Rapportserien om maktelitens inkomstutveckling

Nr	Namn	Utgivningsår	Specialstudie
1	Eliternas återkomst	1999	Åren 1950–1995
2	Eliterna mot nya höjder	2000	Alla börsens vdar
3	Eliterna flyger högre	2001	Internationell vd-jämförelse
4	Näringslivet ökar takten	2002	
5	Folkhemseliten drar ifrån	2003	Byråkraterna i Bryssel
6	Makteliten förbereder pensionen	2004	Samband vd-lön och företagets prestation samt vds pensionskostnader
7	Näringslivets maktelit befäster positionen	2005	Bolagshandlarna/riskkapitalisterna
8	Makteliten litar på sig själv	2006	Bolagsstyrning och styrelsearvoden
9	Makteliten gör som de brukar	2007	Bolagsstyrning och private equity
10	Makteliten – mycket vill ha mer	2009	Riskkapitalisternas inkomster
11	Makteliten – alltid mer, aldrig nog	2011	Toppinkomster och rörliga ersättningssystem
12	Makteliten – kommer igen	2012	Toppinkomsttagarna internationellt
13	Makteliten – klyftorna består	2013	Välfärdsföretagen – en ny maktelit?
14	Makteliten – i en klass för sig	2014	Inkomstkoncentration kan hota den finansiella stabiliteten
15	Makteliten – svävar ovanför	2015	Guldregn över bankdirektörerna
16	Makteliten – klyftorna större än någonsin	2016	Vdars globala arbetsmarknad
17	Makteliten – reglerar inte sig själva	2017	Företagsinterna lönekvoten mellan direktörer och anställda
18	Makteliten – toppnoterar igen	2018	Nya grepp för att bromsa vd-lönerna
19	Makteliten – utan markkontakt	2019	
20	Makteliten – i en egen bubbla	2020	Vad betalar makteliten i skatt?

Tabell 8.1

i vårt samhälle. Detta urval har varit vägledande för rapporterna sedan dess. Flera av rapporterna innehåller också särskilda granskningar och fördjupningar av inkomstutvecklingen för olika maktgrupper.

Urval

Vårt urval omfattade ursprungligen 200 positioner i vårt samhälle inom olika maktsfärer (se nedan). På grund av sammanslagningar mellan några fackförbund respektive några arbetsgivarorganisationer har dock tre av de ursprungliga positionerna försvunnit.

Vi har begränsat oss till "den anställda eliten", det vill säga elitpositioner som bygger på ett anställningsförhållande och ger en löneinkomst. Det gör att kretsen stora kapitalägare inte ingår som urvalsgrupp i vår rapportserie. Vi jämför inkomstutvecklingen för denna anställda elitgrupp med industriarbetarlönen.

I vårt urval har vi strävat efter att få fram en så beständig elitgrupp som möjligt vilket är vad som möjliggjort vår långa inkomstserie som börjar redan 1950. Vi har i första hand valt positioner som funnits under hela denna tidsperiod. Vissa positioner som inte fanns 1950 har lagts till efter hand. Det gäller bland annat gruppen media, där positionerna som chef och olika programchefer för SVT och TV4 har tillkommit. Detta för att på bästa sätt fånga samhällets maktelit i dag.

Fokus för undersökningen är inkomstutvecklingen för de positioner vi valt att följa, inte för enskilda personer. Vi redovisar i rapporten den taxerade inkomsten för den person som innehade positionen respektive undersökningsår.

Urvalsgrupper

För att få fram vårt ursprungsurval definierade vi elva viktiga maktgrupper i vårt samhälle och valde 10–50 positioner ur respektive grupp, sammanlagt 200 positioner (i dag 197 positioner).

De elva urvalsgrupperna i maktelitenundersökningen

Urvalsgrupp	Antal positioner	Beskrivning av urvalet
Näringslivet	50	Beslut som tas av de högst uppsatta cheferna på de största svenska bolagen påverkar både de anställda och samhället i stort, personerna som innehar dessa positioner bör därför räknas till samhällets maktelit. Näringslivet representeras i vår undersökning av verkstäl- lande direktörerna på 50 av Sveriges största företag. För att få en bredd i urvalet hämtas positionerna från sju branscher – verkstad; stål och metall; bygg och anläggning; papper och pappersvarutillverkning; bank, försäkring och finans; samt en grupp med företag från övriga branscher. Företagen är de största inom sina branscher för respektive undersökningsår, mätt i antal anställda. Inom gruppen bank, försäkring och finans beaktas även market cap och fö- retagets tillgångar i urvalet av investmentbolag.
Arbets- marknadens parter	25	I Sverige har parterna på arbetsmarknaden en viktig roll, de främsta företrädarna för ar- betsgivare och arbetstagare bör därför räknas till makteliten. Från arbetstagsidan ingår i undersökningen ordförandena i de tre fackliga centralorganisationerna och ordförandena i de sju största fackförbunden. Förutom ordföranden ingår i urvalet avtalssekreterare samt ekonomi- eller kansliansvarig i några av organisationerna/förbunden. Från arbetsgivarsidan ingår ordförande, vd och förhandlingschef hos de privata arbetsgivarnas huvudorganisation Svenskt Näringsliv, samt de högst uppsatta positionerna inom tre tunga förbund inom orga- nisationen. Vidare ingår vd för den offentliga arbetsgivarorganisationen Sveriges Kommuner och Regioner. Även på arbetsgivarsidan ingår några ekonomiansvariga för organisationer/ förbund. Under den studerade periodens gång har organisationsförändringar skett bland ar- betsmarknadens parter som inneburit att tre positioner har försvunnit från gruppen.
Regering och riksdag	22	Landets högsta politiska företrädare tillhör naturligtvis makteliten i samhället. Vi har valt ut 22 viktiga poster som har stor makt och möjlighet att påverka i samhället: Statsministern, sex tunga ministerposter, talmannen, tre statssekreterare, ordförandena och vice ordförande i tre tunga riksdagsutskott, partiledarna för de fyra övriga riksdagspartierna som funnits med sedan 1950 och partisekreteraren för Socialdemokraterna.
Kommunerna	20	Många beslut som påverkar människors vardag ligger i Sverige på kommunal nivå, personer på de högst positionerna i stora kommuner får därmed anses tillhöra samhällets maktelit. I denna urvalsgrupp ingår den högste politikern (kommunstyrelsens ordförande) och högste tjänstemannen (stads- eller kommundirektören) i landets tio största (mätt i antal invånare) kommuner under respektive undersökningsår. Kommunerna för undersökningsåret 2019 är Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Linköping, Örebro, Västerås, Helsingborg, Norrkö- ping och Jönköping.
Media	16	Representanter för den tredje statsmakten bör naturligtvis också ingå i en undersökning av samhällets maktelit. Till den här gruppen har vi valt ut chefredaktörerna för landets största dagstidningar, Dagens Nyheter, Aftonbladet, Göteborgs-Posten, Expressen och Svenska Dag- bladet samt den största affärstidningen Dagens Industri. Vidare cheferna för DN debatt och ledarsida samt Aftonbladets politiska chefredaktör och DIs ledarredaktör. I gruppen ingår också chefer inom etermedia: vd samt cheferna för nyhetssändningarna på Sveriges radio, SVT och TV4.
Kommunala/ landstings- kommunala verksamheter	12	Som komplement till de högst uppsatta positionerna på övergripande nivå i Sveriges största kommuner, ingår i denna undersökning även den högst ansvarige för områdena bostäder, socialt arbete, trafik och sjukvård i storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö. Be- slut som tas av innehavarna av dessa positioner påverkar många människors vardag och de kan därför räknas till samhällets maktelit.

Urvalsgrupp	Antal positioner	Beskrivning av urvalet
Folkrörelse-organisationer	11	Folkrörelserna är viktiga opinionsbildare i vårt land, och de som leder dem bör därför räknas till makteliten. Gruppen inkluderar den högst uppsatte inom respektive organisation. Vi har till den här gruppen valt fyra arbetarrörelseorganisationer (ABF, HSB, Folkets hus och parker, samt Hyresgästföreningen), tre idrottsorganisationer (Fotbolls-, Friidrotts- och Riksidrottsförbundet), nykterhetsorganisationen IOGT/NTO, hjälporganisationen Röda Korset, Lantbrukarnas Riksförbund LRF samt Kooperativa förbundet.
Överhetskamhället	11	I den här gruppen har vi samlat höga positioner inom vad som kan kallas det traditionella överhetskamhället: hovet, domstolarna, kyrkan, militären och ambassaderna. Positionerna inom denna grupp har stor formell och/eller informell makt och platsar därför i denna undersökning.
Ekonomer	10	Ekonomerna är en yrkeskår som under de senaste decennierna varit tongivande i den svenska samhällsdebatten och lönebildningen, de högst uppsatta personerna inom yrkeskåren bör därmed räknas till makteliten. Vi har till den här gruppen valt cheferna för Stockholmbörsen (Nasdaq/OMX) och Finansinspektionen, chefsekonomerna på några av storbankerna samt på några av arbetsmarknadens parter organisationer.
Statliga bolag och verk	10	Till denna grupp har vi valt ut de högst uppsatta posterna på tio viktiga och välkända statliga verksamheter. Beslut som fattas av personerna på dessa positioner har stor påverkan på samhället och innehavarna av positionerna är därför inkluderade i urvalet till makteliten. Denna urvalsgrupp inkluderar riksbankschefen, en riksrevisor, två generaldirektörer och sex vd:ar för statligt ägda bolag.
Universitets- och forskarvärlden	10	Universitets- och forskarvärlden bör ingå i en undersökning av makteliten då högt uppsatta personer och forskare har både stort direkt inflytande på samhällsdebatten och indirekt inflytande som ansvariga för utbildning av nästa generations makthavare. I denna undersökning är representanterna för denna grupp rektorerna för högskolor och universitet med lite olika inriktning och i olika delar av landet: rektorerna för Uppsala universitet, Handelshögskolan, Konstfack och Karolinska Institutet i Stockholm samt Chalmers tekniska högskola i Göteborg. Vidare ingår prefekten/chefen för institutionen för socialt arbete/Socialhögskolan vid universitetet i Stockholm, nationalekonomiska institutionen vid universitetet i Uppsala och Stockholm och institutionen för företagsekonomi samt juridiska institutionen vid universitetet i Lund.

Tabell 8.2

Huvudgrupper/analysgrupper

Den största av de elva urvalsgrupperna är *näringslivet* med 50 positioner, övriga innehåller 10 till 28 positioner (10 till 25 från 2008). Dessa tio övriga urvalsgrupper är var för sig för små för att det ska gå att dra några slutsatser om inkomstförändringar över tid. Därför har vi i vår rapportserie sammanfört dessa positioner till två analysgrupper, vi kallar dessa två grupper den *byråkratiska* respektive den *demokratiska* eliten. Tillsammans med den *ekonomiska* eliten (som utgörs av de 50 vd:arna i näringslivsgruppen) är detta våra tre analysgrupper i maktelitenundersökningen.

De tre huvudsakliga analysgrupperna i maktelitenundersökningen

Analysgrupp	Antal positioner	Beskrivning av gruppen
Byråkratiska eliten	95	I den byråkratiska eliten ingår bland annat höga chefer inom offentlig verksamhet och offentligt ägd privat verksamhet. I gruppen ingår positionerna i urvalsgrupperna Statliga bolag och verk, Kommunala/landstingskommunala bolag, Överhettssamhället, Universitet/forskning, Ekonomer och Media, delar av grupperna Arbetsmarknadens parter (ej de förtroendevalda) och Kommunerna (ej de folkvalda).
Demokratiska eliten	52	Den demokratiska eliten består av folk- och förtroendevalda inom politiken, fackföreningsrörelsen, folkrörelserna och intresseorganisationer. I gruppen ingår positionerna i urvalsgrupperna Regering/riksdag (merparten av denna grupp) och Folkrörelser, samt delar av grupperna Arbetsmarknadens parter (alla förtroendevalda) och Kommunerna (de högsta politikerna).
Ekonomiska eliten	50	I den ekonomiska eliten ingår verkställande direktörer och koncernchefer för 50 av de största svenska företagen inom sju branscher: verkstad; stål och metall; bygg och anläggning; papper och pappersvarutillverkning; bank, försäkring och finans; samt en grupp med företag från övriga branscher.

Tabell 8.3

Datakällor

Namn och personuppgifter på de personer som innehade de granskade positionerna respektive år har vi hämtat från årsredovisningar, arkiv eller andra offentliga källor eller genom att kontakta företagen eller verksamheterna själva. Därefter har vi begärt ut uppgifter om den taxerade inkomsten från Skatteverket.

Referensinkomst – industriarbetarlönen

För den genomsnittliga industriarbetarlönen har vi använt oss av Statistiska centralbyråns årliga redovisning av denna lön i konjunkturlönestatistiken (B + C enligt SNI 2007 = tillverkningsindustri samt gruv- och mineralutvinning. Tidigare heter dessa C + D enligt SNI 2002). För år 2019 var den genomsnittliga lönen i denna grupp 385 005 kronor om året, det vill säga drygt 32 000 kronor i månaden.

Sammanräknad inkomst och inkomst av tjänst

I denna undersökning är ambitionen att ge en bild av den faktiska eko-

nomiska situation som maktpositionerna ger. Detta fångas inte genom att endast studera personerna i maktelitens lön av två orsaker:

- För det första, medför många höga positioner sidouppdrag som också ger inkomster, till exempel styrelseuppdrag. Summan av dessa tjänsteinkomster ger därför en bättre bild än endast grundlönen från den aktuella positionen.
- För det andra, innebär välbetalda positioner ofta att innehavaren med tiden kan bygga upp en förmögenhet som genererar kapitalinkomster. Dessutom är delar av kapitalinkomsterna också direkt en del av ersättningen till många vd:ar genom att de vid tillfälle fått till exempel aktier som en form av långsiktigt incitamentsprogram.

Vi anser därför att det ger en mer rättvisande bild av elitens ekonomiska situation om vi utgår från den *sammanräknade inkomsten* för makteliten. Denna inkluderar också avkastning på kapital och inkomster/avdrag för näringsverksamhet istället för enbart inkomst av tjänst. Generellt (om annat ej anges) jämförs industriarbetarlönen i denna rapport med den sammanräknade inkomsten före skatt för positionerna i makteliten. I tabellbilagan redovisas dock, för alla positioner, såväl inkomst av tjänst som sammanräknad inkomst.

Kapitalinkomsternas andel av de totala inkomsterna i makteliten har trendmässigt ökat över de senaste decennierna (diagram 8.1). Detta speglar en generell utveckling i inkomsttoppen hos befolkningen. Inom maktelitengruppen är det dock främst personer inom den ekonomiska eliten som har stora nettokapitalinkomster. I den demokratiska och den byråkratiska eliten hade en stor majoritet av personerna nettounderskott av kapital.

Kapitalinkomsternas betydelse för maktelitens sammanräknade inkomst har också varierat stort mellan enskilda år i vår undersökning. Skillnaden mellan den sammanräknade inkomsten och tjänsteinkomsterna i den ekonomiska eliten (det vill säga primärt kapitalinkomsterna) var i vår undersökning som störst år 2000. Då utgjordes inkomsterna i denna grupp till nästan en tredjedel av kapitalinkomster. Detta kan jämföras med 1980, då kapitalinkomsterna för gruppen var negativa (kapitalutgifterna översteg kapitalinkomsterna med 17 procent av den sammanlagda inkomsten). År 2019 utgjorde kapitalinkomsterna 21 procent av den sammanräknade inkomsten i den ekonomiska eliten.

Maktelitens inkomst av tjänst respektive sammanräknad inkomst 1950–2019 Antal industriarbetarlöner

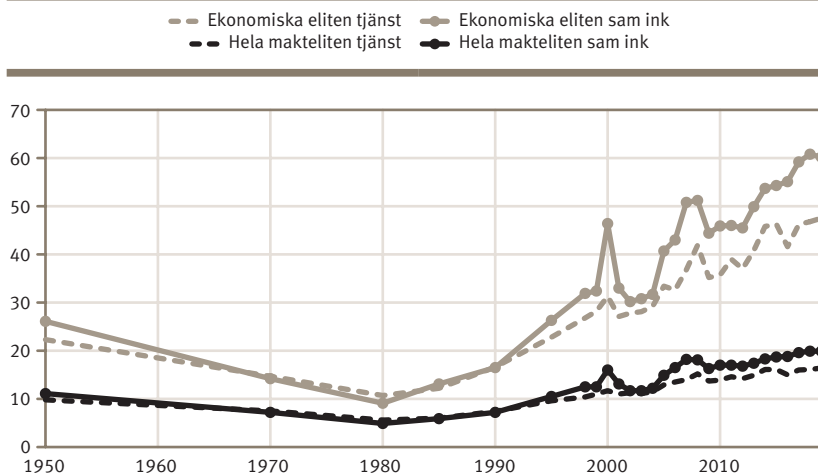

Diagram 8.1

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

Det är tydligt att många av de stora variationerna i inkomster i makteliten under enskilda år utgörs av förändringar i kapitalinkomster. Dessa förändringar styrs i sin tur till stor del av kraftiga upp- och nedgångar på aktiemarknaden. Mellan 1996 och år 2000 steg exempelvis börsen (Affärsvärldens generalindex) med 185 procent (från 116 i årsgenomsnitt till 330) för att sedan falla med 46 procent (till 177) fram till år 2002. Finanskrisen fick till följd att börsen föll 36 procent (från 381 till 244) mellan åren 2007 och 2009.

Genomsnittsinkomst

I vår undersökning vill vi ge en bild av inkomstläget för makteliten-gruppen, och undergrupperna inom makteliten, som helhet. Problemet med höga och ökande inkomster i makteliten är en samhällsutmaning där de med stor makt riskerar mista kontakten med, och förståelsen för, vanliga medborgare och löntagare. Det är därför av intresse att redovisa summerande mått på maktelitens inkomster, snarare än bara inkom-

sterna för enskilda individer. Utgångspunkten är att presentera insamlad datamaterial på ett begripligt sätt för våra läsare. I våra beräkningar använder vi, för detta syfte, genomsnittsinkomsten (medelinkomsten), det vill säga den sammanlagda inkomsten för personerna som innehar positionerna i gruppen delat med antalet positioner.

All summerande statistik har för- och nackdelar. Den huvudsakliga nackdelen med att använda genomsnittsinkomsten i den här typen av undersökning är att om en enskild person ett undersökningsår har kraftigt högre eller kraftigt lägre inkomst än övriga i gruppen kan genomsnittsinkomsten ge en missvisande bild av gruppens generella inkomstläge. I denna rapportserie har vi främst stött på detta dilemma när det gäller gruppen den ekonomiska eliten, där enskilda positioner vissa undersökningsår har haft kraftigt avvikande kapitalinkomster (långt över övriga i gruppen). För att inte dessa extrema inkomster ska få ett orimligt stort genomslag har vi i maktelitenrapporterna satt ett ”inkomsttak” på motsvarande 200 industriarbetarlöner vilket ger ett så kallat trimmat medelvärde. Inkomster över den nivån finns alltså inte med i våra sammanställningar i tabeller och diagram. Utan detta tak blir medelvärdet för inkomsterna i maktelitens ekonomiska elit 2019 motsvarande 89,9 gånger industriarbetarlönen.

Det är också viktigt att notera att inkomsterna i den grupp vi kallar makteliten inte är symmetriskt fördelade (inte heller efter att extrema avvikelser exkluderats). Materialet består av tre huvudgrupper vilka, som diskuteras i rapporten, har väldigt olika inkomstnivåer. Valet av den (trimmade) medelinkomsten som summerande mått innebär att en stor minoritet inom makteliten (den ekonomiska eliten) påverkar nivån mer än om vi valt till exempel medianen som summerande mått. Spridningen av inkomsterna inom makteliten är en viktig aspekt av de senaste decenniernas utveckling och diskuteras genomgående i rapporten. När summerande mått används är det dock vår bedömning att ett mått som också fångar utvecklingen i de övre inkomstskikten av makteliten är mest meningsfullt för att förklara datamaterialet på ett begripligt sätt. Hela inkomsten för alla positioner, medelinkomsten, den trimmade medelinkomsten och medianinkomsten i alla urvalsgrupper presenteras i tabell 9.3 i tabellbilagan.

9. Tabellbilaga: Maktelitens inkomster 1950–2019

Genomsnittlig årsinkomst i kronor (medelinkomst) i de elva urvalsgrupperna

	Antal positioner	Inkomst av tjänst	Sammanräknad nettoinkomst*	Industri- arbetares lön i genomsnitt
NÄRINGSLIVET				
1950	50	134 784	157 508	6 040
1970	50	393 363	378 110	26 670
1980	49	739 873	630 811	69 470
1985	50	1 233 791	1 322 063	101 110
1990	50	2 496 563	2 476 962	150 340
1995	49	4 132 422	4 767 854	181 020
1998	50	5 627 414	6 703 884	210 300
1999	50	5 983 022	6 885 924	212 400
2000	50	6 913 211	10 260 525	221 086
2001	50	6 191 213	7 535 696	228 598
2002	50	6 658 939	7 246 638	239 930
2003	50	6 953 066	7 776 366	247 217
2004	50	7 412 665	8 051 461	254 160
2005	50	8 751 045	10 645 269	261 656
2006	50	8 774 965	11 572 120	269 030
2007	50	10 290 541	14 198 574	279 755
2008	50	11 305 653	14 024 149	291 458
2009	50	9 989 259	12 683 908	298 588
2010	50	10 973 177	14 092 293	307 234
2011	50	12 296 650	14 527 028	315 593
2012	50	12 142 007	14 932 773	328 235
2013	50	13 656 772	16 725 470	335 023
2014	50	15 689 272	18 416 917	342 847
2015	50	16 274 514	19 083 569	351 741
2016	50	14 901 773	19 749 704	358 218
2017	50	16 866 381	21 624 354	365 074
2018	50	17 552 780	22 823 735	375 333
2019	50	18 270 940	23 177 579	385 005
REGERING/RIKSDAG				
1950	22	26 281	29 466	6 040
1970	23	142 457	140 374	26 670
1980	23	206 787	189 377	69 470
1985	23	268 007	245 810	101 110
1990	23	461 311	423 972	150 340
1995	24	604 647	600 458	181 020
1998	23	698 893	735 249	210 300
1999	22	781 367	840 529	212 400
2000	22	823 120	818 584	221 086
2001	22	841 734	828 600	228 598
2002	22	909 039	883 401	239 930
2003	22	909 039	883 401	247 217
2004	22	942 180	924 929	254 160
2005	22	988 957	930 401	261 656
2006	22	1 038 525	954 988	269 030
2007	22	1 444 326	1 916 515	279 755
2008	22	1 185 640	1 413 104	291 458
2009	22	1 221 398	1 412 212	298 588
2010	22	1 283 601	1 618 581	307 234
2011	22	1 305 206	1 610 152	315 593
2012	22	1 323 040	1 464 786	328 235
2013	22	1 317 896	1 523 063	335 023
2014	22	1 350 536	1 527 853	342 847
2015	22	1 369 116	1 545 410	351 741
2016	22	1 386 466	1 371 753	358 218
2017	22	1 412 140	1 416 486	365 074
2018	22	1 454 872	1 428 529	375 333
2019	22	1 481 592	1 465 184	385 005

	Antal positioner	Inkomst av tjänst	Sammanräknad nettoinkomst*	Industriarbetarens lön i genomsnitt
ARBETSMARKNADENS PARTER				
1950	28	39 566	42 145	6 040
1970	29	155 845	144 265	26 670
1980	29	371 543	310 055	69 470
1985	29	576 355	482 392	101 110
1990	29	780 319	747 187	150 340
1995	29	1 016 880	1 057 229	181 020
1998	28	1 376 257	2 352 504	210 300
1999	28	1 326 740	1 787 309	212 400
2000	28	1 342 222	1 739 021	221 086
2001	28	1 335 258	1 714 900	228 598
2002	27	2 050 516	1 727 666	239 930
2003	27	1 639 933	1 337 693	247 217
2004	27	1 741 373	1 491 403	254 160
2005	26	1 896 906	2 115 689	261 656
2006	26	3 686 785	3 980 100	269 030
2007	26	2 165 949	2 436 103	279 755
2008	25	1 802 839	1 807 444	291 458
2009	25	1 958 608	1 982 629	298 588
2010	25	2 518 783	2 692 407	307 234
2011	25	2 398 671	2 429 527	315 593
2012	25	2 596 840	2 609 894	328 235
2013	25	1 986 406	2 070 260	335 023
2014	25	2 108 779	2 341 166	342 847
2015	25	2 099 123	2 128 864	351 741
2016	25	2 169 717	2 239 200	358 218
2017	25	2 105 548	2 050 336	365 074
2018	25	2 140 004	2 153 356	375 333
2019	25	2 185 892	2 151 950	385 005
STATLIGA BOLAG OCH VERK				
1950	9	47 569	52 910	6 040
1970	10	183 221	191 479	26 670
1980	10	397 182	378 485	69 470
1985	10	603 759	591 456	101 110
1990	10	1 255 675	1 242 754	150 340
1995	10	2 591 249	2 516 258	181 020
1998	10	2 101 042	2 051 310	210 300
1999	10	2 352 651	2 314 744	212 400
2000	10	2 562 134	2 492 808	221 086
2001	10	2 776 443	2 643 446	228 598
2002	10	2 933 171	2 619 971	239 930
2003	10	3 223 874	3 025 751	247 217
2004	10	3 549 235	3 580 656	254 160
2005	10	4 284 159	4 382 236	261 656
2006	10	3 845 487	4 260 394	269 030
2007	10	4 306 108	4 636 020	279 755
2008	10	6 361 447	6 707 958	291 458
2009	10	6 753 762	6 958 109	298 588
2010	10	6 526 066	6 611 615	307 234
2011	10	6 041 050	6 062 198	315 593
2012	10	6 255 691	6 449 037	328 235
2013	10	6 283 715	6 274 987	335 023
2014	10	6 485 374	6 618 354	342 847
2015	10	6 177 877	6 487 333	351 741
2016	10	6 607 934	7 423 227	358 218
2017	10	6 748 558	7 392 065	365 074
2018	10	7 100 895	7 400 131	375 333
2019	10	7 386 935	7 788 817	385 005

	Antal positioner	Inkomst av tjänst	Sammanräknad nettoinkomst*	Industri- arbetarens lön i genomsnitt
KOMMUNER				
1950	20	27 366	28 197	6 040
1970	20	97 882	97 236	26 670
1980	20	213 551	195 640	69 470
1985	20	274 348	249 331	101 110
1990	20	468 308	418 604	150 340
1995	20	613 938	577 456	181 020
1998	20	697 072	688 533	210 300
1999	20	744 892	768 758	212 400
2000	20	770 829	810 352	221 086
2001	20	791 332	776 522	228 598
2002	20	815 175	794 980	239 930
2003	20	858 856	842 174	247 217
2004	20	876 235	878 581	254 160
2005	20	890 534	885 198	261 656
2006	20	916 992	919 890	269 030
2007	20	948 313	939 672	279 755
2008	20	1 024 620	996 373	291 458
2009	20	1 053 124	1 049 537	298 588
2010	20	1 102 922	1 151 308	307 234
2011	20	1 113 076	1 124 837	315 593
2012	20	1 216 797	1 119 692	328 235
2013	20	1 170 984	1 125 570	335 023
2014	20	1 404 051	1 362 788	342 847
2015	20	1 246 169	1 225 721	351 741
2016	20	1 276 940	1 257 433	358 218
2017	20	1 335 566	1 321 897	365 074
2018	20	1 373 731	1 377 411	375 333
2019	20	1 461 470	1 452 326	385 005
KOMMUNALA/LANDSTINGVERKSAMHETER				
1950	12	28 153	28 847	6 040
1970	12	128 993	127 786	26 670
1980	12	266 698	239 921	69 470
1985	12	368 096	346 658	101 110
1990	12	573 706	546 295	150 340
1995	12	789 487	771 001	181 020
1998	12	898 992	935 182	210 300
1999	12	864 823	860 649	212 400
2000	12	960 009	958 916	221 086
2001	12	1 518 097	1 534 613	228 598
2002	12	986 953	952 864	239 930
2003	12	1 032 206	1 011 914	247 217
2004	12	1 039 124	1 014 186	254 160
2005	12	1 145 549	1 156 806	261 656
2006	12	1 189 734	1 163 487	269 030
2007	12	1 229 652	1 235 311	279 755
2008	12	1 230 448	1 288 905	291 458
2009	12	1 242 625	1 225 662	298 588
2010	12	1 296 789	1 317 734	307 234
2011	12	1 397 007	1 502 886	315 593
2012	12	1 433 839	1 395 768	328 235
2013	12	1 471 681	1 434 611	335 023
2014	12	1 542 905	1 529 968	342 847
2015	12	1 401 167	1 415 159	351 741
2016	12	1 516 029	1 534 526	358 218
2017	12	1 564 674	1 675 359	365 074
2018	12	1 579 351	1 625 588	375 333
2019	12	1 598 169	1 582 356	385 005

	Antal positioner	Inkomst av tjänst	Sammanräknad nettoinkomst*	Industriarbetarens lön i genomsnitt
ÖVERHETSSAMHÄLLET				
1950	10	26 344	35 984	6 040
1970	10	117 320	119 459	26 670
1980	11	306 913	304 070	69 470
1985	11	431 036	440 875	101 110
1990	11	752 116	722 226	150 340
1995	11	1 106 247	1 111 666	181 020
1998	11	679 352	1 185 456	210 300
1999	11	759 679	1 333 240	212 400
2000	11	903 913	1 528 986	221 086
2001	11	1 011 819	3 197 260	228 598
2002	11	1 122 545	1 195 831	239 930
2003	11	1 073 898	1 204 474	247 217
2004	11	1 043 212	967 851	254 160
2005	11	1 090 196	1 008 714	261 656
2006	11	1 140 023	1 652 982	269 030
2007	11	1 234 419	2 149 457	279 755
2008	11	1 248 272	1 976 159	291 458
2009	11	1 230 930	1 767 662	298 588
2010	11	1 178 850	2 695 826	307 234
2011	11	1 130 961	3 251 917	315 593
2012	11	1 532 349	2 567 125	328 235
2013	11	1 293 741	1 792 442	335 023
2014	11	1 262 215	1 816 168	342 847
2015	11	1 260 333	3 391 944	351 741
2016	11	1 339 119	1 997 478	358 218
2017	11	1 511 899	2 564 166	365 074
2018	11	1 519 683	2 517 246	375 333
2019	11	1 458 394	1 950 407	385 005
UNIVERSITET/FORSKARVÄRLDEN				
1950	9	30 733	34 614	6 040
1970	10	126 765	126 768	26 670
1980	10	263 444	249 550	69 470
1985	10	318 933	317 917	101 110
1990	10	482 030	695 156	150 340
1995	10	993 002	1 090 650	181 020
1998	10	732 383	1 182 518	210 300
1999	10	769 494	1 147 579	212 400
2000	10	741 631	1 094 406	221 086
2001	10	807 930	1 051 537	228 598
2002	10	851 383	1 025 824	239 930
2003	10	936 849	1 055 255	247 217
2004	10	912 651	889 763	254 160
2005	10	909 297	953 018	261 656
2006	10	1 000 831	995 673	269 030
2007	10	992 423	1 107 068	279 755
2008	10	1 021 412	1 071 899	291 458
2009	10	1 127 773	1 147 531	298 588
2010	10	1 207 495	1 239 439	307 234
2011	10	1 284 170	1 308 016	315 593
2012	10	1 236 710	1 221 184	328 235
2013	10	1 398 302	1 410 489	335 023
2014	10	1 442 499	1 498 826	342 847
2015	10	1 346 565	1 369 698	351 741
2016	10	1 426 906	1 747 874	358 218
2017	10	1 450 301	1 437 016	365 074
2018	10	1 460 588	1 449 628	375 333
2019	10	1 471 039	1 476 835	385 005

	Antal positioner	Inkomst av tjänst	Sammanräknad nettointkomst*	Industriarbetarens lön i genomsnitt
MEDIA				
1950	11	37 594	37 123	6 040
1970	16	114 055	106 602	26 670
1980	15	222 279	192 406	69 470
1985	14	299 330	253 456	101 110
1990	16	645 993	588 967	150 340
1995	16	956 973	904 574	181 020
1998	16	1 119 953	1 093 682	210 300
1999	14	1 209 879	1 191 893	212 400
2000	16	1 157 269	1 230 863	221 086
2001	15	1 450 922	1 439 507	228 598
2002	16	1 471 096	1 461 530	239 930
2003	16	1 510 574	1 507 245	247 217
2004	16	1 567 448	1 548 676	254 160
2005	16	1 645 001	1 650 732	261 656
2006	16	1 823 917	1 824 215	269 030
2007	16	1 846 091	1 882 820	279 755
2008	16	1 920 985	1 904 379	291 458
2009	16	2 420 410	2 736 986	298 588
2010	16	2 156 306	2 248 238	307 234
2011	16	2 512 100	2 573 795	315 593
2012	16	2 340 735	2 293 971	328 235
2013	16	2 531 747	2 554 023	335 023
2014	16	2 347 772	2 301 609	342 847
2015	16	2 618 305	2 695 157	351 741
2016	16	2 588 715	2 680 938	358 218
2017	16	2 374 007	2 635 404	365 074
2018	16	2 496 764	2 495 301	375 333
2019	16	2 643 493	2 723 416	385 005
EKONOMER				
1950	6	23 843	24 109	6 040
1970	8	112 009	107 244	26 670
1980	10	245 134	204 122	69 470
1985	10	365 702	324 185	101 110
1990	10	646 314	601 161	150 340
1995	10	1 020 174	997 336	181 020
1998	10	1 276 254	1 270 845	210 300
1999	9	1 410 096	1 455 807	212 400
2000	10	1 257 117	1 712 367	221 086
2001	10	1 346 831	1 346 254	228 598
2002	10	1 540 872	1 708 038	239 930
2003	10	1 634 982	1 813 642	247 217
2004	10	1 953 874	2 890 978	254 160
2005	10	2 116 910	2 379 619	261 656
2006	10	2 567 999	2 807 524	269 030
2007	10	3 044 279	3 221 716	279 755
2008	10	1 573 267	1 694 668	291 458
2009	10	1 796 291	1 870 894	298 588
2010	10	1 946 968	2 077 333	307 234
2011	10	2 377 026	2 419 572	315 593
2012	10	2 849 103	3 143 686	328 235
2013	10	2 801 943	3 059 368	335 023
2014	10	2 245 107	2 726 026	342 847
2015	10	3 167 492	3 412 799	351 741
2016	10	3 226 728	3 488 991	358 218
2017	10	2 201 400	2 339 185	365 074
2018	10	2 300 430	2 528 745	375 333
2019	10	3 326 542	3 953 741	385 005

	Antal positioner	Inkomst av tjänst	Sammanräknad nettoinkomst*	Industriarbetarens lön i genomsnitt
FOLKRÖRELSEORGANISATIONER				
1950	11	30 731	30 711	6 040
1970	10	143 231	140 770	26 670
1980	11	243 252	218 775	69 470
1985	11	401 130	367 979	101 110
1990	11	676 273	623 527	150 340
1995	11	915 252	902 989	181 020
1998	11	1 096 479	1 078 718	210 300
1999	11	1 067 091	1 055 732	212 400
2000	11	1 109 084	1 116 110	221 086
2001	11	1 419 748	1 259 488	228 598
2002	11	1 446 251	1 198 089	239 930
2003	11	1 324 976	1 288 993	247 217
2004	11	1 407 831	1 410 956	254 160
2005	11	1 457 056	1 452 862	261 656
2006	11	1 395 458	1 272 741	269 030
2007	11	1 435 212	1 455 180	279 755
2008	11	1 620 385	1 578 021	291 458
2009	11	1 549 419	1 508 250	298 588
2010	11	1 786 287	1 867 215	307 234
2011	11	1 513 934	1 518 395	315 593
2012	11	1 929 563	2 754 578	328 235
2013	11	1 849 791	1 873 984	335 023
2014	11	1 428 901	1 403 116	342 847
2015	11	1 503 537	1 652 908	351 741
2016	11	1 509 782	1 490 133	358 218
2017	11	1 561 235	1 553 197	365 074
2018	11	1 691 570	1 729 066	375 333
2019	11	1 625 204	1 589 120	385 005
ALLA GRUPPER				
1950	188	59 432	67 299	6 040
1970	198	198 970	192 648	26 670
1980	200	388 498	340 039	69 470
1985	200	603 502	598 370	101 110
1990	202	1 109 933	1 088 183	150 340
1995	202	1 741 756	1 891 948	181 020
1998	201	2 185 373	2 638 903	210 300
1999	197	2 333 557	2 649 339	212 400
2000	200	2 581 167	3 546 137	221 086
2001	199	2 506 672	3 005 056	228 598
2002	199	2 715 830	2 809 429	239 930
2003	199	2 735 037	2 891 994	247 217
2004	199	2 932 300	3 102 704	254 160
2005	198	3 366 179	3 888 705	261 656
2006	198	3 637 096	4 431 638	269 030
2007	198	3 922 143	5 088 992	279 755
2008	197	4 195 405	4 960 342	291 458
2009	197	3 959 850	4 721 424	298 588
2010	197	4 286 895	5 237 674	307 234
2011	197	4 613 448	5 353 281	315 593
2012	197	4 678 264	5 515 917	328 235
2013	197	5 003 852	5 837 094	335 023
2014	197	5 494 463	6 293 549	342 847
2015	197	5 671 454	6 569 592	351 741
2016	197	5 375 320	6 726 225	358 218
2017	197	5 828 951	7 153 914	365 074
2018	197	6 058 194	7 481 842	375 333
2019	197	6 331 255	7 653 045	385 005

Tabell 9.1

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

* Inkluderar ett tak på motsvarande 200 industriarbetarlöner för att extremt höga kapitalinkomster för ett fåtal inte ska snedvrida resultaten. För 2019 års undersökning gällde detta tre personer, som alla hade positioner inom näringslivsgruppen.

De elva uryvalsgrupperna uppdelade på kön, åren 1950–2019, antal positioner och sammanräknad inkomst i antal industriarbetarlöner

	KVINNOR		MÄN		KVINNOR & MÄN	
	Antal	Industriarbetarlöner*	Antal	Industriarbetarlöner*	Antal	Industriarbetarlöner*
NÄRINGSLIVET						
1950	0		50	26,1	50	26,1
1970	0		50	14,2	50	14,2
1980	0		49	9,1	49	9,1
1985	0		50	13,1	50	13,1
1990	0		50	16,5	50	16,5
1995	0		49	26,3	49	26,3
1998	0		50	31,9	50	31,9
1999	0		50	32,4	50	32,4
2000	0		50	46,4	50	46,4
2001	1	29,5	49	33,0	50	33,0
2002	1	26,7	49	30,3	50	30,2
2003	2	14,8	48	31,5	50	30,8
2004	0		50	31,7	50	31,7
2005	0		50	40,7	50	40,7
2006	1	37,1	49	42,7	50	43,0
2007	2	62,1	48	47,1	50	50,8
2008	2	58,9	48	47,7	50	48,1
2009	2	30,1	48	43,0	50	42,5
2010	2	46,1	48	45,9	50	45,9
2011	2	40,2	48	46,3	50	46,0
2012	3	34,2	47	46,2	50	45,5
2013	3	65,2	47	48,9	50	49,9
2014	2	66,0	48	53,2	50	53,7
2015	2	59,6	48	54,0	50	54,3
2016	4	40,7	46	56,4	50	55,1
2017	4	50,2	46	60,0	50	59,2
2018	4	47,9	46	61,9	50	60,8
2019	5	38,5	45	62,6	50	60,2
REGERING/RIKSDAG						
1950	0		22	4,9	22	4,9
1970	0		23	5,3	23	5,3
1980	2	2,2	21	2,8	23	2,7
1985	3	1,9	20	2,5	23	2,4
1990	5	2,4	18	2,9	23	2,8
1995	7	3,2	17	3,4	24	3,3
1998	8	3,4	15	3,6	23	3,5
1999	6	3,3	16	4,2	22	4,0
2000	4	3,5	18	3,8	22	3,7
2001	4	3,7	18	3,6	22	3,6
2002	6	3,6	16	3,7	22	3,7
2003	6	3,6	16	3,7	22	3,7
2004	7	3,1	15	3,9	22	3,6
2005	8	3,3	14	3,7	22	3,6
2006	8	3,6	14	3,5	22	3,5
2007	8	4,2	14	8,4	22	6,9
2008	7	4,1	15	5,2	22	4,8
2009	6	4,0	16	5,0	22	4,7
2010	4	5,0	18	5,3	22	5,3
2011	5	4,5	17	5,3	22	5,1
2012	6	4,0	16	4,6	22	4,5
2013	7	4,0	15	4,8	22	4,5
2014	7	4,0	15	4,7	22	4,5
2015	11	4,9	11	3,9	22	4,4
2016	11	3,8	11	3,9	22	3,8
2017	11	3,8	11	4,0	22	3,9
2018	10	3,7	12	3,9	22	3,8
2019	10	3,7	12	3,9	22	3,8

	KVINNOR		MÄN		KVINNOR & MÄN	
	Antal	Industri- arbetar- löner*	Antal	Industri- arbetar- löner*	Antal	Industri- arbetar- löner*
ARBETSMARKNADENS PARTER						
1950	0		28	7,0	28	7,0
1970	0		29	5,4	29	5,4
1980	0		29	4,5	29	4,5
1985	1	2,5	28	4,9	29	4,8
1990	1	2,8	28	5,0	29	5,0
1995	5	3,4	24	6,3	29	5,8
1998	6	4,1	22	13,1	28	11,2
1999	6	4,2	22	9,6	28	8,4
2000	7	3,6	21	9,3	28	7,9
2001	8	3,5	20	9,1	28	7,5
2002	8	3,9	19	8,6	27	7,2
2003	7	3,7	20	6,0	27	5,4
2004	8	5,5	19	6,0	27	5,9
2005	10	4,7	16	10,2	26	8,1
2006	8	3,6	18	19,8	26	14,8
2007	8	3,6	18	11,0	26	8,7
2008	9	4,4	16	8,5	25	6,2
2009	10	4,4	15	8,4	25	6,6
2010	9	4,5	16	12,7	25	8,8
2011	9	4,2	16	11,1	25	7,7
2012	7	4,0	18	9,5	25	8,0
2013	7	4,6	18	6,8	25	6,2
2014	9	6,6	16	7,0	25	6,8
2015	11	5,6	14	6,4	25	6,1
2016	10	6,4	15	6,2	25	6,3
2017	11	5,9	14	5,4	25	5,6
2018	15	5,5	10	6,1	25	5,7
2019	15	4,3	10	7,5	25	5,6
STATLIG VERKSAMHET						
1950	0		9	8,8	9	8,8
1970	0		10	7,2	10	7,2
1980	0		10	5,4	10	5,4
1985	0		10	5,8	10	5,8
1990	0		10	8,3	10	8,3
1995	1	3,7	9	15,0	10	13,9
1998	2	4,3	8	11,1	10	9,8
1999	2	6,3	8	12,1	10	10,9
2000	1	4,7	9	12,0	10	11,3
2001	2	15,1	8	10,7	10	11,6
2002	2	13,9	8	10,2	10	10,9
2003	1	3,2	9	13,2	10	12,2
2004	0		10	14,1	10	14,1
2005	0		10	16,7	10	16,7
2006	1	4,8	9	17,1	10	15,8
2007	1	4,6	9	17,9	10	16,6
2008	1	4,6	9	25,1	10	23,0
2009	2	10,7	8	26,4	10	23,3
2010	2	8,0	8	24,9	10	21,5
2011	2	12,0	8	21,0	10	19,2
2012	2	12,2	8	21,5	10	19,6
2013	2	12,2	8	20,4	10	18,7
2014	3	10,8	7	22,9	10	19,3
2015	4	10,5	6	23,7	10	18,4
2016	4	10,9	6	27,3	10	20,7
2017	4	11,0	6	26,4	10	20,2
2018	5	9,8	5	29,6	10	19,7
2019	5	10,6	5	29,8	10	20,2

	KVINNOR		MÄN		KVINNOR & MÄN	
	Antal	Industri- arbetar- löner*	Antal	Industri- arbetar- löner*	Antal	Industri- arbetar- löner*
KOMMUNER						
1950	0		20	4,7	20	4,7
1970	0		20	3,6	20	3,6
1980	0		20	2,8	20	2,8
1985	1	2,3	19	2,5	20	2,5
1990	1	3,2	19	2,8	20	2,8
1995	1	2,0	19	3,3	20	3,2
1998	3	3,2	17	3,3	20	3,3
1999	3	3,4	17	3,7	20	3,6
2000	4	3,0	16	3,8	20	3,7
2001	5	2,9	15	3,6	20	3,4
2002	7	2,8	13	3,6	20	3,3
2003	7	3,3	13	3,5	20	3,4
2004	8	3,5	12	3,5	20	3,5
2005	8	3,2	12	3,5	20	3,4
2006	8	3,4	12	3,4	20	3,4
2007	7	3,7	13	3,2	20	3,4
2008	8	3,6	12	3,3	20	3,4
2009	9	3,5	11	3,5	20	3,5
2010	7	3,8	13	3,7	20	3,7
2011	7	3,5	13	3,6	20	3,6
2012	6	3,3	14	3,5	20	3,4
2013	7	3,2	13	3,4	20	3,4
2014	6	5,2	14	3,5	20	4,0
2015	9	3,1	11	3,8	20	3,5
2016	9	3,2	11	3,8	20	3,5
2017	9	3,6	11	3,7	20	3,6
2018	9	3,4	11	3,8	20	3,7
2019	6	4,2	14	3,6	20	3,8
KOMMUNALA/LANDSTINGSVERKSAMHETER						
1950	0		12	4,8	12	4,8
1970	0		12	4,8	12	4,8
1980	0		12	3,5	12	3,5
1985	0		12	3,4	12	3,4
1990	0		12	3,6	12	3,6
1995	1	2,5	11	4,4	12	4,3
1998	2	2,1	10	4,7	12	4,4
1999	2	3,5	10	4,2	12	4,1
2000	1	4,8	11	4,3	12	4,3
2001	1	4,6	11	6,9	12	6,7
2002	1	4,4	11	3,9	12	4,0
2003	1	4,8	11	4,0	12	4,1
2004	1	5,3	11	3,9	12	4,0
2005	3	5,2	9	4,2	12	4,4
2006	2	5,1	10	4,2	12	4,3
2007	2	5,0	10	4,3	12	4,4
2008	3	4,1	9	4,5	12	4,4
2009	3	4,2	9	4,1	12	4,1
2010	3	4,2	9	4,3	12	4,3
2011	4	4,1	8	5,1	12	4,8
2012	4	4,1	8	4,3	12	4,3
2013	5	4,4	7	4,2	12	4,3
2014	5	4,6	7	4,4	12	4,5
2015	5	3,7	7	4,3	12	4,0
2016	5	4,2	7	4,3	12	4,3
2017	6	4,4	6	4,8	12	4,6
2018	6	4,6	6	4,1	12	4,3
2019	7	4,0	5	4,2	12	4,1

	KVINNOR		MÄN		KVINNOR & MÄN	
	Antal	Industri- arbetar- löner*	Antal	Industri- arbetar- löner*	Antal	Industri- arbetar- löner*
ÖVERHETSSAMHÄLLET						
1950	0		10	6,0	10	6,0
1970	0		10	4,5	10	4,5
1980	0		11	4,4	11	4,4
1985	1	3,4	10	4,5	11	4,4
1990	1	4,1	10	4,9	11	4,8
1995	1	9,2	10	5,8	11	6,1
1998	1	2,4	10	6,0	11	5,6
1999	1	3,0	10	6,6	11	6,3
2000	1	2,9	10	7,3	11	6,9
2001	1	3,2	10	15,1	11	14,0
2002	1	2,6	10	4,9	11	5,0
2003	1	2,8	10	5,1	11	4,9
2004	1	3,1	10	3,9	11	3,8
2005	1	3,0	10	3,9	11	3,9
2006	1	2,8	10	3,9	11	6,1
2007	1	2,7	10	7,9	11	7,7
2008	1	3,6	10	7,1	11	6,8
2009	1	3,0	10	6,2	11	5,9
2010	2	3,7	9	9,9	11	8,8
2011	3	3,8	8	12,7	11	10,3
2012	3	4,0	8	9,2	11	7,8
2013	3	3,8	8	5,9	11	5,4
2014	3	4,2	8	5,7	11	5,3
2015	4	3,9	7	12,9	11	9,6
2016	3	4,2	8	6,1	11	5,6
2017	1	3,8	10	7,3	11	7,0
2018	2	3,4	9	7,4	11	6,7
2019	3	3,8	8	5,6	11	5,1
UNIVERSITET/FORSKARVÄRLDEN						
1950	0		9	5,7	9	5,7
1970	0		10	4,8	10	4,8
1980	1	2,2	9	3,7	10	3,6
1985	0		10	3,1	10	3,1
1990	1	2,0	9	4,9	10	4,6
1995	1	3,4	9	6,3	10	6,0
1998	1	2,0	9	6,0	10	5,6
1999	1	2,3	9	5,8	10	5,4
2000	1	2,1	9	5,3	10	5,0
2001	1	4,3	9	4,6	10	4,6
2002	1	2,4	9	4,5	10	4,3
2003	0		10	4,3	10	4,3
2004	1	4,0	9	3,5	10	3,5
2005	1	5,9	9	3,4	10	3,6
2006	1	4,6	9	3,6	10	3,7
2007	2	4,7	8	3,8	10	4,0
2008	2	4,4	8	3,5	10	3,7
2009	2	5,4	8	3,4	10	3,8
2010	2	5,7	8	3,6	10	4,0
2011	2	6,0	8	3,7	10	4,1
2012	6	3,7	4	3,8	10	3,7
2013	5	3,7	5	4,7	10	4,2
2014	5	4,0	5	4,8	10	4,4
2015	5	3,8	5	4,0	10	3,9
2016	4	3,1	6	6,1	10	4,9
2017	4	3,1	6	4,5	10	3,9
2018	4	3,2	6	4,3	10	3,9
2019	5	2,9	5	4,7	10	3,8

	KVINNOR		MÄN		KVINNOR & MÄN	
	Antal	Industri- arbetar- löner*	Antal	Industri- arbetar- löner*	Antal	Industri- arbetar- löner*
MEDIA						
1950	1	4,9	10	6,3	11	6,1
1970	1	3,2	15	4,0	16	4,0
1980	3	2,4	12	2,9	15	2,8
1985	1	3,7	13	2,4	14	2,5
1990	3	2,3	13	4,3	16	3,9
1995	5	3,8	11	5,5	16	5,0
1998	2	4,3	14	5,3	16	5,2
1999	3	5,6	11	5,6	14	5,6
2000	4	5,3	12	6,0	16	5,6
2001	5	5,1	10	6,9	15	5,9
2002	5	6,6	11	5,9	16	6,1
2003	7	7,1	9	5,3	16	6,1
2004	5	7,6	11	5,4	16	6,1
2005	6	6,1	10	6,4	16	6,3
2006	6	7,2	10	6,5	16	6,8
2007	6	5,9	10	7,2	16	6,7
2008	7	6,1	9	6,9	16	6,5
2009	6	7,9	10	9,9	16	9,2
2010	6	7,0	10	7,5	16	7,3
2011	6	7,9	10	8,3	16	8,2
2012	7	6,2	9	7,6	16	7,0
2013	7	7,2	9	7,9	16	7,6
2014	6	5,6	10	7,4	16	6,7
2015	4	6,0	12	8,2	16	7,7
2016	6	5,5	10	8,7	16	7,5
2017	8	5,5	8	8,9	16	7,2
2018	7	5,6	9	7,4	16	6,6
2019	5	7,3	11	7,0	16	7,1
EKONOMER						
1950	0		6	4,0	6	4,0
1970	0		8	4,0	8	4,0
1980	0		10	2,9	10	2,9
1985	0		10	3,2	10	3,2
1990	0		10	4,0	10	4,0
1995	0		10	5,5	10	5,5
1998	1	6,8	9	6,0	10	6,0
1999	1	9,7	8	6,5	9	6,9
2000	1	19,4	9	6,4	10	7,7
2001	1	10,1	9	5,4	10	5,9
2002	1	10,8	9	6,7	10	7,1
2003	2	12,3	8	6,1	10	7,3
2004	2	32,5	8	6,1	10	11,4
2005	2	3,8	8	10,4	10	9,1
2006	2	4,5	8	11,9	10	10,4
2007	2	5,4	8	13,0	10	11,5
2008	1	5,7	9	5,8	10	5,8
2009	2	3,5	8	7,0	10	6,3
2010	2	4,1	8	7,4	10	6,8
2011	1	6,6	9	7,8	10	7,7
2012	1	7,9	9	9,8	10	9,6
2013	2	6,4	8	9,8	10	9,1
2014	2	7,0	8	8,2	10	8,0
2015	2	7,6	8	10,2	10	9,7
2016	2	8,2	8	10,1	10	9,7
2017	4	6,6	6	6,3	10	6,4
2018	4	6,6	6	6,8	10	6,7
2019	5	5,5	5	15,1	10	10,3

	KVINNOR		MÄN		KVINNOR & MÄN	
	Antal	Industriarbetarlöner*	Antal	Industriarbetarlöner*	Antal	Industriarbetarlöner*
FOLKRÖRELSEORGANISATIONER						
1950	0		11	5,1	11	5,1
1970	0		10	5,3	10	5,3
1980	0		11	3,1	11	3,1
1985	0		11	3,6	11	3,6
1990	0		11	4,1	11	4,1
1995	2	3,8	9	5,2	11	5,0
1998	1	2,5	10	5,4	11	5,1
1999	2	3,4	9	5,3	11	5,0
2000	2	3,3	9	5,4	11	5,0
2001	3	3,5	8	6,3	11	5,5
2002	3	3,4	8	5,6	11	5,0
2003	3	3,6	8	5,8	11	5,2
2004	3	4,0	8	6,1	11	5,6
2005	3	3,4	8	6,3	11	5,6
2006	3	3,5	8	5,2	11	4,7
2007	3	3,9	8	5,7	11	5,2
2008	2	3,8	9	5,8	11	5,4
2009	2	3,7	9	5,3	11	5,1
2010	2	3,9	9	6,6	11	6,1
2011	3	3,8	8	5,2	11	4,8
2012	3	3,4	8	10,2	11	8,4
2013	4	3,2	7	7,0	11	5,6
2014	4	3,2	7	4,6	11	4,1
2015	3	3,1	8	5,3	11	4,7
2016	3	3,1	8	4,6	11	4,2
2017	3	3,2	8	4,7	11	4,3
2018	2	4,1	9	4,7	11	4,6
2019	2	3,2	9	4,3	11	4,1
ALLA						
1950	1	4,9	187	11,2	188	11,1
1970	1	3,2	197	7,2	198	7,2
1980	6	2,3	194	5,0	200	4,9
1985	7	2,5	193	6,0	200	5,9
1990	12	2,6	190	7,5	202	7,2
1995	24	3,6	178	11,4	202	10,4
1998	27	3,6	174	13,9	201	12,5
1999	27	4,2	170	14,0	197	12,5
2000	26	4,4	174	17,8	200	16,0
2001	32	5,5	167	14,6	199	13,1
2002	36	5,3	163	13,1	199	11,7
2003	39	5,1	160	13,3	199	11,7
2004	36	6,1	163	13,6	199	12,2
2005	42	4,3	156	17,7	198	14,9
2006	40	5,8	158	19,3	198	16,5
2007	42	7,1	156	21,2	198	18,2
2008	43	6,9	154	20,3	197	17,0
2009	45	5,9	152	18,7	197	15,8
2010	41	6,9	156	19,7	197	17,0
2011	45	6,5	152	20,0	197	17,0
2012	48	6,5	149	20,1	197	16,8
2013	52	8,3	145	20,7	197	17,4
2014	52	7,7	145	22,6	197	18,3
2015	60	6,8	137	23,9	197	18,7
2016	61	7,3	136	23,9	197	18,8
2017	65	7,8	132	25,4	197	19,6
2018	68	7,5	129	26,5	197	19,9
2019	68	7,3	129	26,5	197	19,9

Tabell 9.2

Källa: Skatteverket samt egna beräkningar.

* Inkluderar ett tak på motsvarande 200 industriarbetarlöner för att extremt höga kapitalinkomster för ett fåtal inte ska snedvrida resultaten. För 2019 års undersökning gällde detta tre personer, som alla hade positioner inom näringslivsgruppen.

Makteliten samtliga positioner, inkomst av tjänst och sammanräknad inkomst 2019 i kronor

MAKTELITGRUPP POSITION	Inkomst av tjänst	Sammanräknad inkomst
NÄRINGSLIVET, vd		
AFRY	13 289 761	13 335 169
Alfa Laval	29 644 300	29 765 266
Assa Abloy	10 335 000	10 424 814
Atlas Copco	33 777 324	34 078 498
Attendo	9 760 090	11 870 751
Autoliv	11 222 500	11 311 898
Axel Johnson	13 531 400	18 433 715
Bergendahl & son	9 820 572	10 201 100
BillerudKorsnäs	9 557 145	11 072 771
Boliden	8 173 578	8 932 166
Bravida	11 774 371	12 980 566
Electrolux	23 965 651	24 307 023
Ericsson**	48 390 977	48 390 977
Essity	21 350 396	22 369 301
Folksam*	6 517 589	6 437 581
Getinge**	37 164 000	37 164 000
H&M***	13 774 100	145 565 258
Handelsbanken*	13 753 616	14 018 047
Hexagon**	48 667 781	48 667 781
Holmen	16 404 505	16 320 638
Husqvarna	19 025 628	19 635 145
ICA Gruppen	17 796 934	18 074 825
If Skadeförsäkring*	26 902 644	27 997 481
Industrivärden	17 719 900	18 333 455
Ingka AB	2 401 741	2 370 266
Investor	20 487 400	20 902 466
JM	9 129 932	9 638 801
Kinnevik	29 424 873	28 463 498
LE Lundbergföretagen***	7 821 600	564 922 900
Loomis	11 760 415	12 297 705
Länsförsäkringar	6 056 737	6 058 081
NCC	12 118 963	15 641 275
Nibe	7 583 200	26 838 015
Peab	8 130 523	10 334 577
Saab*	21 540 805	22 550 002
Sandvik	43 884 540	45 053 208
SCA	8 709 873	8 829 114
Scania	23 186 000	23 280 892
SEB	12 423 246	12 271 013
Securitas**	20 691 000	20 691 000
Skanska	16 412 100	16 976 827
SKF	25 291 535	25 460 551
SSAB	16 156 429	14 130 113
Stena***	11 487 200	92 544 070
Sweco	10 896 780	10 936 764
Swedbank*	15 096 145	15 258 116
Södra skogsägarna	12 533 202	7 807 018
Trelleborg	23 666 979	23 683 526
Volvo Cars	22 690 500	29 939 541
Volvo, AB	41 645 500	44 340 545
MEDEL med inkomsttak	23 177 579	23 177 579
MEDEL utan inkomsttak	18 270 940	34 618 162
MEDIAN	14 435 123	18 204 140

MAKTELITGRUPP POSITION	Inkomst av tjänst	Sammanräknad inkomst
REGERING/RIKSDAG		
Statsminister	2 378 165	2 382 674
Utrikesminister*	1 684 488	1 651 033
Finansminister	1 650 000	1 653 666
Socialminister*	1 614 000	1 583 520
Försvarsminister	1 834 800	1 795 180
Arbetsmarknadsminister*	1 615 868	1 570 523
Justitieminister	1 752 004	1 764 269
Kabinettssekreterare Utrikesdepartementet*	1 236 478	1 268 139
Statssekreterare Finansdepartementet*	1 239 425	1 288 102
Statssekreterare Försvarsdepartementet	1 270 172	1 288 277
Talman	2 086 971	2 020 553
Ordförande Finansutskottet	1 251 432	1 246 115
Ordförande Konstitutionsutskottet****	824 380	779 086
Ordförande Miljö- och jordbruksutskottet	1 071 172	1 027 587
Partiledare Centerpartiet	1 451 854	1 416 089
Partiledare Liberalerna*	1 340 198	1 325 729
Partiledare Vänsterpartiet	813 147	802 929
Partiledare Moderaterna	2 092 308	2 022 867
Partisekreterare Socialdemokraterna	1 591 179	1 647 026
Vice ordförande Finansutskottet****	871 009	811 115
Vice ordförande Konstitutionsutskottet*	1 932 417	1 927 216
Vice ordförande Miljö- och jordbruksutskottet*	993 550	962 346
MEDEL	1 481 592	1 465 184
MEDIAN	1 521 517	1 493 306
ARBETSMARKNADENS PARTER		
Svenskt Näringsliv, ordförande	5 542 693	5 692 775
Svenskt Näringsliv, vd	6 264 601	6 401 968
Svenskt Näringsliv, vice vd*	3 883 465	4 183 175
Svenskt Näringsliv, administrativ direktör	3 364 800	3 210 386
Teknikföretagen, vd	4 580 338	4 579 606
Teknikföretagen, chef utveckling & verksamhetsstöd	1 227 956	942 377
Svensk Handel, vd	2 717 652	2 645 696
Sveriges Byggindustrier, vd	2 664 581	2 706 006
SKR, vd*	2 385 281	2 369 656
SKR, chef avdelningen för ledningsstöd	1 241 171	1 206 560
LO, ordförande	1 331 162	1 298 013
LO, avtalssekreterare	1 134 182	1 162 918
LO, kanslichef	1 469 237	1 478 481
IF Metall, ordförande	1 119 697	1 104 501
IF Metall, ekonomichef	1 479 155	1 461 002
Handelsanställdas förbund, ordförande	1 465 706	1 504 908
Kommunal, ordförande	1 313 456	1 308 222
Kommunal, administrativ chef	687 597	667 865
TCO, ordförande*	2 044 914	2 000 973
Unionen, ordförande	1 728 020	1 702 886
Unionen, ekonomichef	1 065 776	1 042 058
Läraryrket, ordförande	1 459 193	1 432 680
SACO, ordförande	1 921 015	1 208 640
Sveriges Ingenjörer, ordförande	1 314 363	1 287 747
Vision, ordförande	1 241 277	1 199 655
MEDEL	2 185 892	2 151 950
MEDIAN	1 469 237	1 461 002

MAKTELITGRUPP POSITION	Inkomst av tjänst	Sammanräknad inkomst
STATLIGA BOLAG OCH VERK		
Riksbanken, riksbankschef	4 096 489	4 187 338
PostNord, vd*	9 573 057	9 728 889
Telia Company, vd*	17 884 579	18 340 813
SJ, vd	5 927 278	5 827 707
Trafikverket, gd	2 203 150	2 203 150
Systembolaget, vd	7 003 956	8 113 935
Vattenfall, vd	16 929 660	19 346 394
Riksrevisionen, riksrevisor	1 745 627	1 664 683
Apoteket, vd	6 576 639	6 556 202
Skatteverket, gd	1 928 916	1 919 054
MEDEL	7 386 935	7 788 817
MEDIAN	6 251 959	6 191 955
KOMMUNER		
KS ordförande, Stockholm	1 783 992	1 710 445
Stadsdirektör Stockholm	2 302 848	2 314 454
KS ordförande, Göteborg	1 118 098	1 141 710
Stadsdirektör Göteborg	1 856 926	1 868 229
KS, ordförande Malmö	1 274 076	1 262 026
Stadsdirektör Malmö	1 618 291	1 610 358
KS ordförande, Uppsala	1 133 827	1 102 594
Stadsdirektör Uppsala	1 853 751	1 873 578
KS ordförande, Linköping	1 001 839	949 726
Kommundirektör Linköping	1 716 848	1 695 773
KS ordförande, Örebro	990 591	967 354
Stadsdirektör Örebro	1 512 149	1 522 157
KS ordförande, Västerås	945 036	899 699
Kommundirektör Västerås	1 873 221	1 844 418
KS ordförande, Helsingborg	1 411 900	1 382 609
Kommundirektör Helsingborg	1 762 800	1 750 227
KS ordförande, Norrköping	1 145 600	1 266 521
Stadsdirektör, Norrköping	1 640 400	1 640 889
KS ordförande, Jönköping	946 300	940 432
Stadsdirektör, Jönköping	1 340 900	1 303 318
MEDEL	1 461 470	1 452 326
MEDIAN	1 462 025	1 452 383
KOMMUNALA/LANDSTINGSKOMMUNALA BOLAG OCH VERKSAMHETER, högsta tjänsteman		
Stockholm, bostäder	2 097 171	2 075 291
Stockholm, social omsorg	1 361 968	1 445 763
Stockholm, trafik*	2 020 794	2 105 066
Stockholm, sjukvård*	2 019 719	2 026 212
Göteborg, bostäder****	1 513 547	1 491 700
Göteborg, social omsorg	1 227 497	1 212 471
Göteborg, trafik	1 699 137	1 686 989
Göteborg, sjukvård	1 410 139	1 350 941
Malmö, bostäder*	1 748 927	1 725 465
Malmö, social omsorg	1 129 832	1 082 137
Malmö, trafik	1 467 968	1 468 596
Malmö, sjukvård	1 481 332	1 317 636
MEDEL	1 598 169	1 582 356
MEDIAN	1 497 440	1 480 148

MAKTELITGRUPP POSITION	Inkomst av tjänst	Sammanräknad inkomst
ÖVERHETSSAMHÄLLET		
Kungen	400 000	5 732 166
Riksmarskalken	2 241 373	2 252 632
Ambassadör London	1 139 195	1 121 800
Ambassadör Washington	1 208 659	1 162 040
Högsta domstolen, ordförande	1 880 393	1 934 808
Svea hovrätt, president	1 549 881	1 582 921
Riksåklagaren	1 611 116	1 536 128
Ärkebiskopen	1 500 080	1 651 440
Biskop Lund	1 247 022	1 242 364
ÖB	2 023 348	2 012 228
Arméchefen	1 241 262	1 225 948
MEDEL	1 458 394	1 950 407
MEDIAN	1 500 080	1 582 921
UNIVERSITET/FORSKNING		
Chalmers, rektor	2 280 560	2 170 751
Handelshögskolan, rektor	2 901 617	2 914 681
Karolinska institutet, rektor	1 583 025	1 583 025
Konstfack, rektor	1 185 705	1 218 278
Socialhögskolan, prefekt	851 210	834 022
Uppsala universitet, rektor	1 713 808	1 712 763
Nationalekonom inst. Uppsala, prefekt	1 321 261	1 336 011
Nationalekonom inst. Sthlm, prefekt	979 339	1 106 073
Företagsekonom inst. Lund, prefekt	824 331	833 152
Juridiska fakulteten, Lund, dekan	1 069 534	1 059 598
MEDEL	1 471 039	1 476 835
MEDIAN	1 253 483	1 277 145
EKONOMER		
Nasdaq OMX, vd	6 040 300	6 040 300
Finansinspektionen, gd	1 719 713	2 893 895
Nordea, chefsekonom	3 307 204	3 630 628
Handelsbanken, chefsekonom	2 302 559	2 264 138
SEB, chefsekonom	11 869 438	16 591 574
LO, chefsekonom	1 283 125	1 226 613
Unionen, chefsekonom	918 985	906 118
SACO, chefsekonom	1 119 982	1 129 354
Svenskt Näringsliv, chefsekonom	2 470 742	2 626 011
Teknikföretagen, chefsekonom	2 233 370	2 228 776
MEDEL	3 326 542	3 953 741
MEDIAN	2 267 965	2 445 075
MEDIA		
DN, chefredaktör	3 831 600	3 798 623
Aftonbladet, chefredaktör	3 510 000	4 511 796
DI, chefredaktör	3 167 296	3 128 562
DI, politisk redaktör	1 192 177	1 179 071
Sveriges Radio, vd	3 085 193	3 085 913
SVT, vd	2 878 066	2 879 014
SVT programdirektör nyheter och samhälle	2 463 530	2 492 585
Ekot, redaktionschef*	1 156 540	1 140 967
TV4, vd	8 403 652	8 945 360
Svenska Dagbladet, chefredaktör	2 033 162	1 993 966
DN, redaktör ledarsidan	1 134 560	1 130 731
DN, debattredaktör	973 198	962 480
GP, chefredaktör	1 613 532	1 577 579
Expressen, chefredaktör*	3 979 484	3 941 257

MAKTELITGRUPP POSITION	Inkomst av tjänst	Sammanräknad inkomst
TV4 programdirektör nyheter och samhälle	1 675 199	1 645 155
Aftonbladet, politisk chefredaktör	1 198 700	1 161 597
MEDEL	2 643 493	2 723 416
MEDIAN	2 248 346	2 243 276
FOLKRÖRELSEORGANISATIONER, vd, ordförande, generalsekreterare eller motsvarande		
LRF, vd*	3 448 402	3 215 464
HSB, ordförande	1 984 219	1 958 748
HRF, förbundsordförande	1 453 656	1 430 953
Folkets Hus och Parker, vd	1 111 656	1 074 110
Fotbollsförbundet, generalsekreterare	2 337 375	2 329 706
Riksidrottsförbundet, generalsekreterare	684 776	679 993
Friidrottsförbundet, generalsekreterare	848 262	821 632
Röda Korset, generalsekreterare	1 106 147	1 066 473
IOGT/NTO, generalsekreterare****	1 010 355	992 584
ABF, förbundssekreterare	970 332	1 013 756
KF, vd****	2 922 061	2 896 906
MEDEL	1 625 204	1 589 120
MEDIAN	1 111 656	1 074 110
ÖVRIGA MEDLEMSFÖRBUND I LO, ordförande (extra utöver de 197 positionerna i makteliten)		
Byggnadsarbetareförbundet	1 291 397	1 278 074
Elektrikerna*	962 851	938 870
Fastighets	864 626	838 821
GS	926 927	932 370
Hotell och restaurang	1 213 100	1 219 822
Livs	1 052 422	1 014 665
Musikerna	1 103 832	1 074 821
Målarna	1 078 717	1 065 693
Pappers*	1 115 827	1 058 550
Seko	1 120 638	1 115 832
Transport	817 815	477 052
MEDEL	1 049 832	1 001 325
MEDIAN	1 078 717	1 058 550
FÖRETAG DÄR LO HAR STORT INFLYTANDE, vd (extra utöver de 197 positionerna i makteliten)		
Folksam	6 517 589	6 437 581
AMF	6 020 643	6 009 964
AFA försäkring	4 407 427	4 291 555
Fora	3 965 251	4 047 465
MEDEL	5 227 728	5 196 641
MEDIAN	5 214 035	5 150 760

Tabell 9.3

Källa: Skatteverket.

- * Inkomst och position för år 2018 på grund av byte av person på positionen under 2019.
- ** Inkomst från årsredovisningen på grund av boende utomlands. I dessa fall finns inga inkomster från andra bolagsengagemang eller kapitalinkomster med.
- *** I de fall då mycket höga kapitalinkomster gjort att de sammanräknade inkomsterna överstiger motsvarande 200 industriarbetarlöner har ett tak satts i beräkningarna på 77 001 026 kronor (= 200 industriarbetarlöner). I denna tabell redovisas dock den fullständiga sammanräknade inkomsten.
- **** Inkomst och position för år 2017 på grund av byte av person på positionen under 2019 och 2018.
- ***** Inkomst och position för år 2016 på grund av byte av person på positionen under 2019, 2018 och 2017.

Tidigare rapporter i LOs serie om den svenska makteliten

1	Eliternas återkomst (1999)	ISBN 91-566-1615-5
2	Eliterna mot nya höjder (2000)	ISBN 91-566-1707-0
3	Eliterna flyger högre (2001)	ISBN 91-566-1768-2
4	Näringslivet ökar takten (2002)	ISBN 91-566-1887-5
5	Folkhemseliten drar ifrån (2003)	ISBN 91-566-1468-3
6	Makteliten förbereder pensionen (2004)	ISBN 91-566-2084-5
7	Näringslivets maktelit befäster positionen (2005)	ISBN 91-566-2194-9
8	Makteliten litar på sig själv (2006)	ISBN 91-566-2281-3
9	Makteliten gör som de brukar (2007)	ISBN 91-566-2384-3
10	Makteliten – mycket vill ha mer (2009)	ISBN 978-91-566-2536-7
11	Makteliten – alltid mer, aldrig nog (2011)	ISBN 978-91-566-2689-0
12	Makteliten – kommer igen (2012)	ISBN 978-91-566-2744-6
13	Makteliten – klyftorna består (2013)	ISBN 978-91-566-2867-2
14	Makteliten – i en klass för sig (2014)	ISBN 978-91-566-2951-8
15	Makteliten – svävar ovanför (2015)	ISBN 978-91-566-3062-0
16	Makteliten – klyftorna större än någonsin (2016)	ISBN 978-91-566-3138-2
17	Makteliten – reglerar inte sig själva (2017)	ISBN 978-91-566-3221-1
18	Makteliten – toppnoterar igen (2018)	ISBN 978-91-566-3293-8
19	Makteliten – utan markkontakt (2019)	ISBN 978-91-566-3397-3
20	Makteliten – i en egen bubbla (2020)	ISBN 978-91-566-3424-6

DEN KRETS LÖNTAGARE som har de högsta befattningarna inom näringsliv, politik, ekonomi och andra viktiga samhällsområden återfinns inte som en egen grupp i den offentliga lönestatistiken. Syftet med denna rapportserie är att avhjälpa denna brist och ge samlad systematiserad kunskap om hur den svenska maktelitens inkomster har utvecklats över tiden.

Med denna rapportserie vill vi synliggöra skillnaderna mellan vanliga löntagares och denna elits inkomster. Vår utgångspunkt är att det har betydelse om makteliten har långt högre inkomster än de människor som påverkas av deras beslut. Det säger också något viktigt om vårt samhälle om skillnaderna trendmässigt ökar eller minskar.

Det här är den tjugoförsta rapporten i LOs serie om maktelitens inkomstutveckling. I år följs tidsserien från 1950 upp med 2019 års inkomster.